

MAGYAR VENDÉGLŐS

és

KÁVÉS-IPAR

Budapest, 1912 december 15-én.

XV. évfolyam.

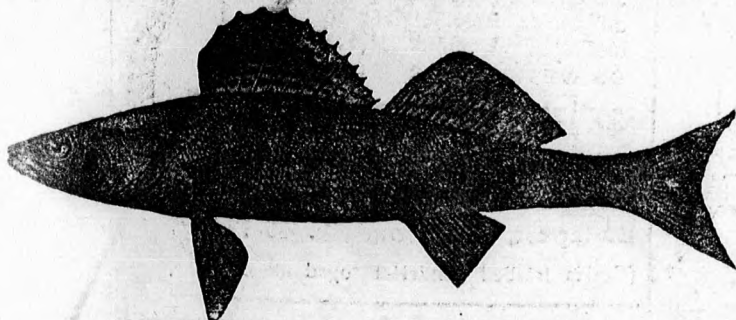
Szerkesztőség és kiadóhivatal:

24. szám.

Budapest, VI. kerület, Szondy utca 45-47. szám.

Telefon 117-61.

Telefon 117-61.

ALAPÍTOTT 1820. ○○○○ ALAPÍTOTT 1820

Fanda Ágoston és Zimmer Péter utóda

ZIMMER FERENCZ

CS. ÉS KIR. UDVARI SZÁLLÍTÓ

HALÁSZMESTER BUDAPESTEN.

Főüzlet: Központi vásárcsarnok. ♦♦ Flóközlet: V., József-tér 4. sz.

TELEFON 61-24.

TELEFON 138-19.

INTERURBAN TELEFON 61-24.

Sörgőnczím: ZIMMER HALÁSZMESTER, BUDAPEST.

A „Balatoni Halászati Részvénytársaság” kizárólagos képviselője.

Az EGYEDÜLI halkereskedő cég, mely az előkelő háztartásokban és éttermekben szükségelt ÖSSZES halfajokat ÁLLANDÓAN raktáron tartja.

SZÁLLIT: A LEGMAGASABB KIRÁLYI UDVAR ÉS JÓZSEF FŐHERCEG Ó FENSÉGE UDVARA SZÁMÁRA.

Nagy Ignác

pinczefelszerelési

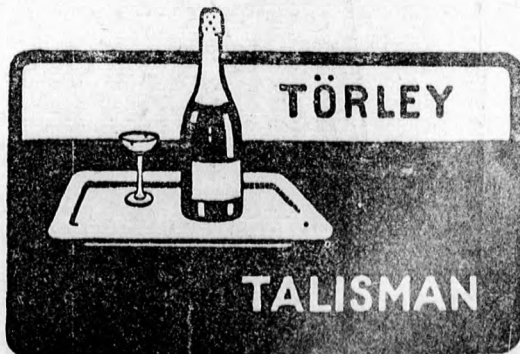
: cikkek tüzete :

Budapest, VII.,

Károly-körut 9.

Ajánlja dusan felszerelt raktárát leginkább a sör-, bor- és cognac-fejtéshez szükséges tárgyakból nevezetesen palaczkokat, palaczk-kupakok, parafadugaszok, czimkék, továbbá dugaszoló- és kupa-gépek, szűrőkészülékek s minden e szakmába vágó cikkek-ből legjobb és legpontosabb kiszolgálás.

= Kimerítő és képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Megrendeléseknél kérjük tisztelt olvasóinkat mindig lapunkra hivatkozni.

KRONDORFI
SAVANYUVIZ
PEZSGÖHÖZ,
BORHOZ
LEGJOBB ITAL!!

Próbálja meg a
 „GYÜGYI”
 kénes savanyuvizet. Ára

1/1 liter á 49 fillér
 1/2 „ „ 29 „

franco láda.

Ugy a Krondorfi, mint
 a Gyógyi-viz megren-
 delések címzendők:

A Krondorfi kút-
 lalathoz Budapest, V.
 kerület, Zoltán-utca
 10. szám.

SEIFERT HENRIK ÉS FIAI

császári és királyi udvari tekeasztalyár,
 cs. és kir. szabadalm. jég szekrénygyár.
 Árjegyzék vidékre ingyen és bérmentve.

Budapest, VII. ker., Dob-utca 90. szám.

TELEFON 161—44.

Kávéházi s vendéglői berendezéseket
 alpacca, chinaezüst árut vesz és elad

Braun Gyula

Budapest VII., Sip-utca 14.

PANNONIA
SEC
HÖLLE PEZSGÖGYÁR
= BUDAÖRS =

Kávéház és Vendéglő

részére az összes vidéki la-
 pok naponta házhoz szállítva
 legolcsóbban beszerezhető

KOHN SAMU-nál,
 VI., Frangepán-utca 4. szám.

Elsőrangú iparvállalat

nagyobbszerű italmérés-
 ben azonnali belépésre
 szakképzett és kereske-
 aelmi jártassággal bíró

KEZELŐT KERES!!

Riánlatok bizonyítvány-
 másolatokkal és fizetési
 igények megjelölésével
BLOCKNER J. hirdető-
 irodájába Budapest, IV.,
 Semmelweis-u. 6. alá,
 R9350' jellegre küldendők

Főpinczér urak!

Ha egy levelezőlapon pontos czi-
 műket, az üzlethelyiség megjelö-
 lésével közlik velünk, **díjtalanul**
és bérmentve küldünk

SZÁMOLÓ CZÉDULÁKAT

„Magyar Vendéglős- és Kávés-Ipar”

kiadóhivatala

Budapest, VI., Szondy-u. 45-47

(Csakis írásbeli rendelést fogadunk el.)

ANDRÉNYI SEC

(FÉL ÉDES)

ANDRÉNYI EXTRA

(ÉDES)

szakemberek által a legdrágább francia pez-
 sgőkkel ismételten összehasonlítottván nem-
 csak egyenértékűeknek, de több ízben a
 francia pezsgőknél **JOBBAKNAK** találtattak.

Megrendeléseknél kérjük tisztelt olvasóinkat mindig lapunkra hivatkozni.

kávés tanoncoknak adni gyermekeiket, akik ennek napi keresményére és kis fizetésére vannak utalva, hanem olyan jobbmóduak is, akik gyermekük nevelésére esetleg még a munkacidő alatt is, hajlandók anyagilag áldozni.

Nem kell ugyebár bővebben fejtegetnünk, hogy e praemisszák megvalósulása esetén hogyan fest a kávéipari munkásság jövőbeli perspektívája? Tanult, iskolázott, a legnélkülözhetetlenebb általános ismeretekkel ellátott, szakképzett iparosnemzedék áll majd a kávéipar rendelkezésére és a kávéiparban méltán első helyen álló szakipari testület, a budapesti kávéipartársulat évszázados ünnepének előestéjén nemcsak arra fog joggal hivatkozhatni, hogy hivatását egy nagyjelentőségű, kulturális és szociális szempontból egyaránt számottevő alkotással tetőzte be, hogy más iparágak sorában részt kér, részt vesz a nemzetfenntartás munkájából, hanem e munkáját úgy és oly arányban végzi, hogy annak áldásait egyaránt érzi a munkaadó és munkás, az ipar és iparos maga is.

E szemponton kívül a már előbb említett nyilvános tárgyaláson, amely a budapesti kávéipartársulat egyik társasvácsoráján folyt le, az ipartársulat egy másik tagja a *szakoktatás irányának, az elméleti és gyakorlati kiképzés részletekérdéseit is fölvetette, azt a meggyőződését hangoztatva, hogy a főszűly az utóbbira, a gyakorlati tanításra és tudásra fektetendő.*

Nézetünk szerint a kérdésnek felvetése, legalább ebben a formában sem nem helyes, sem nem célszerű. Az elméleti oktatást a tanonciskola szervezeti szabályzata szabja meg, a gyakorlati kiképzést a szolgálat adja meg. A gyengébb felett így is mindig annak lesz több előnye az életben, akiben több a hivatottság, a szorgalom, kitarató akarata. Bizonyos, hogy a kezdeten túl *e tekintetben a leghasznosabb útmutatást a még csak ezután gyűjtendő tapasztalatok jogjára megadják*, a kész hasonló intézmények szolgáló lemasolására a kávéipar sajátosságainál fogva nem sok eredménnyel kecsegtethet.

Azt hisszük, hogy miután e kérdést és a hozzá

hasonló természetűeket nyugodtan bizhatjuk a szakiskola működését ellenőrző felügyelő-bizottságra, az egyes ipartársulati tagok, nemkülönben a *szakiskolát látogató és szerződött tanoncok* szempontjából sokkal fontosabb, hogy kávéiparosaink a gondjaikra bizott serdülő ifjakat *egyéniileg közelebb vigyék magukhoz, mint eddig tették.* A gondoskodásnak, a szeretetteljes érdeklődésnek, a humánus bánásmódnak nem azt a módját értjük ezalatt, mely csak arra szorítkozik, hogy ellenőrizze, eljár-e a tanoncz rendszeren az iskolába, elvégzi-e munkáját rendszeresen az üzletben, hanem *értjük az ennél sokkal továbbmenő, erkölcsi szempontból kötelező érdeklődésnek azt a mérvét, fokát, mely — hogy úgy mondjuk — a tanoncz mináen életmegnyilatkozására kiterjed,* s mely a munkaadóból szerető és szeretett kenyéradó gazdát csinál. Itt érünk el a szakiskola jelentőségére vonatkozó fejtegetésünkben ahhoz a ponthoz, melyről bevezető sorainkban azt mondtuk, hogy a kávéipartársulat a szakiskola létesítése által a kávéipari munkások jövőbeli állapotainak, közviszonyainak, kialakulására elhatározó befolyást gyakorolhat.

Az ipartörvény revíziója.

Beöthy László kereskedelemügyi miniszter nemrég nyilatkozott a képviselőházban a tárczája tárgyalása közben felmerült főbb kérdésekről.

A *készülő törvényjavaslatokra* nézve a miniszter a következőket mondotta: »Több törvényjavaslat van készen és tárgyalás alatt a kereskedelemügyi minisztériumban. Ezek közül legyen szabad felemlítenem az ipari alkalmazottak munkaviszonyainak szabályozására vonatkozó törvényjavaslatot, kapcsolatban természetesen a záróra kérdésével és legyen szabad felemlítenem a vasárnapi munkaszünetre vonatkozó törvényjavaslatot. Mindezek tulajdonképpen a nagy ipartörvénynek lennének alkotó részei; mint-hogy azonban egy nagy ipartörvény megalkotása természetesen hosszú időt igényel és minthogy ezek

TÁRCA

Szegény fogja a madarat . . .

Írta: **Lampérth Géza.**

A »Magyar Vendéglős és Kávés-Ipar« eredeti tárcája.
(Utánnymás filos.)

A szatmári békekötéssel beesteledett a hajdan fényes kuruczdiósnéknak örökre.

A majtényi sikon elnémult a tárogató. Elhallgatnak a tüzes, viharos harci dalok, s a labanczot vérgig csipkedő, paprikás kurucznoták. Éjnek sötét évadján, az erdők rejtett sűrűjében néha-néha riadt csak fel fájó mélabuval a bujdosó Rákóczi kesergője:

A tábor, a tábor
Zászlóit lehajtja
A majtényi páston —
Szegény kurucz tábor ...
Hajh, Károlyi Sándor!

Hajh, Károlyi Sándor,
Károlyi Sándorom!

Hová lött, háová lött
Az én szép táborom? ...

Károlyi Sándor s a szövetséges rendek hódolati esküt tettek a labanczgenerális, Pálffy János kezébe. S a tábor, a tábor, a szép kurucz tábor fegyverét lerakva, szerteoszlott a négy szél tájira.

Rákóczi Ferenc, a vezérlő fejedelem s azok a tiszta, rajongó lelkek, akik hozzá mind végig hívek maradtak, visszautasítván a császár hívó kegyelmét, messze idegenben a hontalanság keserű kenyerén éldegéltek. Török ég alatt, odalenn a Mármora-tenger ligetes partjain: Rodostóban. Nagy Bercsényi Miklós, Eszterházy Antal, Forgách Simon, Csáky Mihály grófok, a két Pápay-testvér: János és Gáspár, Zay Zsigmond báró, Radalovich apát, szarvaskendi Sibrik Miklós, Horváth Ferenc, Kőszeghy és Kajdacsy alkották a bujdosó fejedelem udvarát. És a hívek hive, rajongók rajongója, a fényes szellemű, édes-zavru poéta: Zágoni Mikes Kelemen.

Maga Rákóczi valósággal kolostori életet élt. Miután utolsó szép reménysége is porba hullott, hogy idegen segítséggel még egyszer diadalmasan meg-

ÜVEGÁRUK

kávéházak
vendéglők és

Erhardt János
cégnél

100 drb beforrasztott szélű pezsgőspohár 12 kor.

szállodák részére

Budapest, IV., Mária Valéria-utca 1.

Megrendeléseknél kérjük tisztelt olvasóinkat mindig lapunkra hivatkozni.

Só-lap

a szabadalmazott csőppentyűvel!

**Folyékony fémtisztítószer bámulatos
fényhatással.**

Szavatoltan méreg- és savmentes.

nek a kérdéseknek jelenlegi rendezetlensége annyira hátrányos, hogy ezen hátrányok napról-napra érezhetők, én azt hiszem, egyenesen kötelessége a kereskedelemügyi kormányának, hogy ezeket a kérdéseket kiszakítva, önállóan is, lehetőleg minél előbb rendezze.»

Beszélt még ezen kívül a miniszter a munkásbiztosítási ügyről, a legkülönbözőbb szociális intézményekről, a budapesti kereskedelmi kikötőről és az itteni pályaudvarok rendezéséről, a tarifaemelésről, a vasutigazgatás reformjáról, iparfejlesztésről, stb, stbiről, csak éppen az ipartörvény revíziójáról, s az iparosság tulnyomó részének e korszakosnak ígérkezett reformhoz fűzött várakozásairól nem.

E körülmény méltán tölthet el bennünket nagy aggodalmakkal és attól kell tartanunk, hogy a vendéglősiparnak a képesítéshez és engedélyhez kötött

lobogtathatja a magyar szabadság zászlóját, nagy lelke imádságba és elmélkedésbe mélyedt.

Ami kis derű megaranyozta még ottan-ottan a szegény bujdosók egyhangú, sűrű életét, azt az örökké gavallér Bercsényi Miklós gróf háza árasztotta. Ott össze-összecsendült még olykor a barátság vidám serlege.

A ház lelke az élet őszén is még mindig szép, szellemes »méltóságos asszony, Bercsényiné asszonyom« vala, aki igen szeretett a társaságban mulatóságos dolgokról beszélni, főképpen az ő tavaszi idejéhez való dolgokról ... És mellette Bercsényi hű öreg poéta-titkárának, a Vápi Vénus szép szavu énekesének ifju leánya, a kis Kőszeghy Zsuzsika, anyátlan árvaságra maradt kis Zsuzsika lány ott serdült fel a fényes Bercsényi-udvarban. Bercsényiék úgy szerették, dédelgették, mintha tulajdon édes gyermekük lett volna. És olybá vette őt az egész rodostói társaság is.

A tovatünt szép multra való emlékezés, az édes bus merengés méla óráiban, ezüstös csengésű hangján verseket olvasott fel urasszonyának a kis Zsuzsika. Érzelmes, lágyan folyó, zengő alexandrinusokat az édesapja művéből, A Vápi Vénusból, melyet nyilván ama híres nevezetes Murányi Vénus példáján buzdulva, a Bercsényi-pár egybekelése alkalmosságára szerzett vala a jó Kőszeghy György uram. Oh, olyan édes és olyan szomorú dolog volt hallani ifju leányajakról az agg urnőnek az ő ifjonti bübá-

iparágak közé soroztatásának ügye — daczára évtizedes küzdelmeinknek és daczára az új törvényjavaslatoknak — egy lépéssel sem fog előbbre jutni.

Törvényhozásunk merev álláspontja e kérdésben szinte érthetetlen.

Az ország iparosai és azoknak képviselői és ezek sorában különösen a szállodások és vendéglősök az ipartörvénynek életbeléptetését követő harmadik évben, vagyis 1887-ben már tapasztalták a törvénynek hiányát és sérelmeit és mozgalmat indítottak az orvoslása érdekében. Azóta pedig minden közgyűlés és kongresszus alkalmával állandóan sürgetik a revíziót. Ez a mozgalom természetesen folytonos reménykedéssel töltötte el az iparosságot és állandó izgalomban tartotta őket. A gyakori zavaros politikai viszonyok, valamint a kormányválságok, a számtalan ígéretek daczára mindenkor háttérbe szorították az iparosok ügyét, míg végre 20 év múlva, vagyis 1907-ben olyan előjelek mutatkoztak, mintha az iparosok már megelégtelték volna a sok üres ígérést és csak az alkalmat várják arra, hogy elkeseredésüknek kifejezést adhassanak.

Erre éppen alkalmasnak kínálkozott az 1907. évi augusztus 18—20-án Pécsen tartott ipartestületek országos kongresszusa. A harcias hangulatot azonban egy csapásra lecsillapította Szterényi József akkori államtitkár, aki a miniszter nevében nagyhatású beszédében ismertette a kormánynak kisiparos programját. Ezt a nagyszabású programot a kongresszus óriási lelkesedéssel fogadta, mert ezzel most már az iparosság reményeinek megvalósulását látta.

Ez ígéret után a kereskedelemügyi minisztérium tényleg fel is dolgozta az évek során át gyűjtött adatokat, amelyekből a Szterényi-féle törvénytervezet 41 fejezetben 817 szakaszban jutott nyilvánosságra.

Ez a tervezet azonban sok tekintetben sérelmes volt az iparosok érdekeire, megszorította az ipartestületek autonómiáját és csorbította azok tekintélyét — ezért tehát nem elégitette ki az iparosságot. Szükségesnek mutatkozott tehát, hogy ez a nagyter-

ját dicsőítő zengzetes strófákat. Amikor még csillogott sok drágakő násfás mellében, fénylettek a gyémántok szép fejkötőjében.

És ha sirva vigadó barátkozásra gyülekezett Bercsényiékhez a rodostói társaság, a ház urasszonyának jobbkeze volt az eleven kis poétasarjadék. Katonai szigorúsággal rendelkezett a konyhán és üde jókedvvel, pajkos csicsérgéssel forgolódtott, kínálkozott az ebédlőházban a vendégek körül. Különösképpen pedig az édes, aranyos Mikes bácsi körül. Az ő számára mindig volt egy izletesebb falatja, amit a tulajdon rózsás kacsóival tett a tányérra; őhöz mindig volt egy pajkosabb szava, egy édebb, melegebb mosolya. És amikor Rodostó rózsáligetei virágba borultak, bizony egy-egy csinos bokrétácska is ott ilatozott mindig a Mikes bácsi tányérja mellett ...

Meleg leánymosolyra, édes csicsérgésre, rózsák illatára: hol a vér, mely fel nem pezsdül? Hol a szív, mely meg nem dobban? ...

Jó Mikes Kelemen uram is csak arra ébredt egy szép májusi reggelen, hogy szívében lopva, titkon fészket vert egy zengő madár, a szerelem ... Abban a nemes, nagy szívből, amelyet eleddig egészen a fejedelem iránt való eszményi rajongás töltött be, most hirtelen valami sohasem érzett melegség és végtelenül édes bizsergés támadt ... És az imádott hős félisteni alakja mellett ott ringatózott már szeliden, annak a rajongó szívnek kristálytisza mélységein,

Megrendeléseknél kérjük tisztelt olvasóinkat mindig lapunkra hivatkozni.

LITKE
„CASINO” pezsgő
külön töltés

— Budapesti főraktár: —

IV., Szép-utca 3. sz.

Telefon: 10—85. * Telefon: 10—85.

jedelmű anyag külön-külön törvényekben dolgoztassék fel.

Az 1908. évi november hó 8—9-én Budapesten tartott országos értekezlet tehát ezt a tervezetet le is vette a napirendről és annak tanulmányozásával az iparosok országos szövetségét azzal bizta meg, hogy a czélszerűséghez képest külön-külön törvényjavaslatok alkotására nézve tegyen annak idején javaslatot.

Az ipartestületek országos szövetségének 1910. évi augusztus hó 20-án Zsolnán tartott közgyűlésén a kereskedelemügyi miniszter ur képviselője, *Micsch* miniszteri tanácsos már arról tájékoztatta az iparoságot, hogy az ipartörvény nagy anyaga egy bizottság által át fog dolgoztatni és külön-külön törvényjavaslatokba foglalva fog az érdekelt köröknek annak idején véleményezés végett megküldetni.

Ebben az évben tehát 25 esztendeje annak, hogy mi az ipartörvény módosítását kérjük és sürgetjük; de eredményt mindeideig még nem értünk el.

Igaz ugyan, hogy az utóbbi időben a kereskedelemügyi miniszter nyilvánosságra hozta az építőipari és vándoripari törvényjavaslatokat, azzal a kijelentéssel, hogy ezeket követni fogják az ipari és

egy harmatos, gyenge virágszálnak képe is: a kis Kőszeghy Zsuzsikáé.

Ha volt vendég, ha nem volt, hiva és hivatlannal is mindennapos látogató lőn ezentul a Bercsényi portán Mikes uram. A reggeli ájtatoskodás után, az udvari kápolnából egyenesen odavezetett utja.

— Hozta Isten, édes, aranyos Kelemen bácsi, — szaladt fogadására Zsuzsika — mi jót hozott énnekem?

— Semmit, picziny kis madarom, vagy még annál is kevesebbet: csak jó magamat la, ... volt a rendes válasz.

De Zsuzsika ezzel a semmivel is megelégedett volt, mert egyszeriben olyan hangos jókedve kerekedett mindig Mikes uram jöttén, hogy csak úgy zengett belé a kis örmény palota. Ki nem fogyott a pajkos, bohó kérdezősködésből, kaczagásból, nótázásból. Csengő, édes hangján csak rá-rákezdett arra a bájos virágénekre, a Mikes kedves nótájára:

Ne menj el galambem,
Ne repülj el tőlem,
Rakok puha fészket
Rózsafa erdőben ...

És míg a ház ura, labanczok hijjában, jobb sorsra méltó virtussal Rodostó erdeinek vadjait üldözik künn a halmos-völgyes határban, odahaza az aszszonynép, Bercsényiné, a meghitt barátnője, Kajdasyné asszony, meg a kis Zsuzsika Mikes urammal szellemest referével enyhítgeti a hosszú napok egy-

kereskedelmi oktatás, az alkalmazottak jogviszonya stb., stb. javaslatok, tehát minden jön, de *a szorosán vett ipartörvény utoljára marad, pedig ez van olyan fontos és sürgős, mint bármelyike a fősoroltaknak.*

Mindezek után tehát szükségesnek tartjuk, hogy az ipartörvény most már mielőbb elkészíttessék és hozzászólás céljából az érdekelt képviseleteknek, tehát az ipartársulatoknak is megküldessék.

Azonban már most jelezzük, hogy okvetlenül szükségesnek tartjuk, miszerint az említett törvényjavaslatban különösen a képesítés általános kötelezettsége, a kötelező ipartársulati tagság, valamint az ipartársulati hatáskör kibővítése a legszélesebb alapon kiterjesztessék és az ipartársulatok és ipartestületek vezetése, könyvelése és egyéb működése egységesen szerveztessék, továbbá, hogy az eddigelé számtalanszor hangoztatott kívánalmak mindannyija kielégítést nyerjen.

Paritásos munkaközvetítés.

Jellemző — és tegyük mindjárt hozzá — mindenképp szomorúan jellemző vendéglősiipari közállapotainkra, hogy egy oly érdekes és tanulságos mozgalom, mint az *étermi alkalmazottaknak a közelmúltban a paritásos munkaközvetítés érdekében, habár végezetül eredménytelen akciója*, vendéglőskörökben jóformán teljesen ismeretlen maradhatott. Amikor a lezajlott mozgalommal, melynek bevallott végcélja az volt, hogy az *ipartársulat által fenntartott ingyenes munkaközvetítő intézetet vagy a vendéglősiipartársulat és a vendéglősiipari alkalmazottak által közösen létesítendő paritásos munkaközvetítő intézmény által megszüntesse*, ez alkalommal részletesen foglalkozni kívánunk, mindenekelőtt utalni kívánunk arra, hogy e mozgalom, mely első kísérlet volt a genfista és a szakszervezeti pinceszérgnek egyesítésére egy közös cél érdekében, a teljes sikertelenség csiráit már eleve nemcsak azért hordotta magában, mert *már kinaulási pontja is természetellenes volt*, hanem fő-

hangu unalmát. Az ifjonta világ szép Bercsényiné bájait bizony kegyetlenül tépegetni kezdé az elmulás fuvalma. Gyengült, fogyott, senyvedt a nagy aszszony napról-napra. És olyan édes megnyugvással töltötte el az a gondolat, hogy szive kis Zsuzsikáját, ha már távoznia kell ama más világok felé, a Mikes Kelemen nemes, hű szívére hagyja itt. Rajta is volt, asszonyi apró kedves furfanggal elő is segíté, hogy a két egymáshoz vonzódó szív valósággal egybe is forrjon. Mikes éles szeme észre is vette ezt, hálás is volt érte. Órák hosszat mulattatá a kegyes matrónát az elvirágozott szép idők illatos emlékeivel ... A mikor Zsuzsika belefáradt az olvasásba, ő vette át a szerepet és könyv nélkül szavalt tovább a Vápi Vénus lágyan folyó, hizelgő verseit. Szívesen, édesörömet tért vissza napról-napra a már neki szörnyen unalmas, százszor agyondicsért, agyonkoptatott multba — Bercsényi elvirult multjába — ezért a bimbozó, igéretteljes, édesen sejtelmes jóvőért, ami a Zsuzsika bogár szeméből, édes gerleakaczagásából nevetett feléje. Ah, különösen az a beszédes, meleg kaczagás, ahogyan senki más nem tudott kaczagni, az babonázta meg végképpen a szegény borongó Mikes bizalmas, jó szívet. Dehogy gondolt ő arra, hogy abban hamisság, tettetés lehetne. És ki tudja, akkor nem is volt még talán ...

De kései szerelmének imigy szépen lombosodó bokrárt egyszerre csak fonnyasztó vihar tépte meg. Ugyanaz, amelyik Bercsényiné élete fáját ketté törte.

Megrendeléseknél kérjük tisztelt olvasóinkat mindig lapunkra hivatkozni.

leg azért, mert a mozgalom mindkét részről és kezdetől fogva *hijával volt a kellő őszinteségnek.*

A szakszervezeti alkalmazottak által »sárgák«-nak nevezett genfiiek tanácskozása az előbbiekkal, a »vörösök«-kel, a tárgyilagos megfigyelő szemében oly természetellenesnek, grotesknek és abszurdnak tetszett, hogy az akció, — mely mint ilyen jelentősnek mondható és más viszonyok közt azzá is lehetett volna a legteltesebb mérvben — abban a pillanatban veszítette el a komolyságát, amelyben a vendéglős érdekképviseletekhez a munkaközvetítés paritátossá tétele érdekében külön-külön intézett átiratokból szinte meglepő módon a közös harcra egyesült feleknek — sárgáknak és vörösöknek — egymás iránti bizalmatlansága vált nyilvánvalóvá. Nevezetesen, amíg a szakszervezetiek azzal érveltek az ipartársulati munkaközvetítő ellen, hogy annak vezetője *jeltűnően favorizálja a genfiiek hiveit*, addig az utóbbiak — a genfiiek — folyton azt hangoztatták írásos beadványukban, hogy hiveiket azért nem bírják együtt tartani, mivel a közvetítő, tudniillik az ipartársulati munkaközvetítő vezetője *titokban a vörösök patronusa.* Egymást így bemártani szándékozván a másik fél — a vendéglősök — előtt, a harcos felek csak egyben árultak el meglepő egyértelműséget, abban tudniillik, hogy *egyik sem árulta el*, mennyivel *kívánna — ha létesülne — a paritásos munkaközvetítő fenntartásához járulni.* Erről természetesen (?) egy szót sem beszéltek-írtak, akárcsak németországi elvtársaik, akik szintén folyton hangoztatják a paritásos munkaközvetítés szükségességét, de ennek terhét is viselni — habár csak heti tíz fillérről van szó — sehogysen hajlandók.

Egyáltalán úgy fest a dolog, hogy a belvárosi Klotild-kávéház különtermében megtartott éjjeli értekezlet csak arra volt jó, hogy a *szakszervezetiek és genfiiek egymás erejét kikémléjék* és szívélyes vendégfogadtatás után — a házigazdák a genfiiek voltak — megállapítván, hogy egyikük sem lehet a másik javára-hasznára, újból szétváljanak, hogy soha többé egymással ne találkozzanak.

A nagyasszony halála után vége lett az idillikus, édes pástoróráknak. A társaság előtt bezárult a Bercsényi-ház kapuja és Mikes is ha be-benyitott, nem fogadta már a régi sugaras szeretet. Zsuzsikának csodálatosképpen mindig akadt ilyenkor valami sürgős dolga. Bercsényiné örökké zsémbelődött vendége előtt. Hogy már senkiben sem lehet bízni. Ezek a cselédek is mind megromlottak. Ha az ember mindig a sarkukban nincs, kipusztítják, tönkreteszik. Ő maga is rokkant, nyavalyás már. Valóságos istenáldás házában a kis Zsuzsika.

— Ami terajtd adás, átok léssen az én rajtam, — forgott Mikes elméjében a szomorú sejtélem, a mig csüggedten elgondolkozva, hazafelé ballagott,

Az egész rodostói kolónia csudálkozott már azon a nagy változáson, amely Mikes Kelemt egyszerre meglepte. Az eleven kedvű, társaságot szerető ember hirtelen komor, zárkózott, mogorva lón. Órák hosz-

Nem is lehetett ez másként. A Varga István által vezetett genfieket és a Boór Jenőék radikális szervezett vendéglői alkalmazottait érzésben és felfogásban, gazdasági és társadalmi törekvésekben egy egész tenger választja el egymástól. Ijedten roppant össze az előbbieik csoportja annak hallatára, amit a szervezet embere, minden harcos közkatónája jogosnak, méltányosnak, igazságosnak és így csak természetesen tart és »korainak« rebegi azt — a közös szövetségben egyesülést — amit a másik a közös cél elérésében *conditio sine qua nonnak* vall. A kettő közül ez az utóbbi legalább őszinte, őszintébb, mint a genfiiek szónoka, aki daczára annak, hogy ismeri egyesülete anyagi viszonyait, *harcot hirdet és a genfi szekció önálló munkaközvetítőjének jelállításával fenyegeti meg azokat a munkaadókat, akik a szekció szekerét — nagy áldozatkészséggel — már oly gyakran rántották ki a hinárból.*

Ennél az őszinteség hiányánál is rikitőbb színekkel tárult a megfigyelő elé a *genfiiek és a szakszervezetiek által megindítani szándékolt akció teljes komolytalansága*, amit ismerve és megbecsülve a szakszervezeteknek a munkásság közérdekében kifejtett munkásságát, csak sajnálni tudunk, munkaadói szempontból is, nemkülönben az a *teljes elkülönítettség, melynek korlátai közül a genfiiek a vendéglősipari alkalmazottak még a munkaadói körökben is rokon-szenves, méltányos és jogos törekvéseit sem képesek jelfogni és méltányolni.* E megfigyelések, mint ok és okozat, egészítik ki egymást és így a szakszervezeti szónoknak legalább is a nyíltság elismerésével kell adóznunk ama bátorságért, hogy a gen-

szat elbarangolt egyedül a tenger partján s az erdők járatlan mélyében. Sőt — horribile! — jóságos fejedelem ura egyizben, amikor váratlanul benyitott hozzá, azon kapta, hogy verset ír ... epekedő, borongó, sötét hangu szerelmi rigmusokat ...

Meg is dorgálta szeliden. No, nem a Muzsával való társalkodásért, hanem azért, hogy már napok óta feléje sem nézett,

— Bezzeg a más háza táját egyre kerülgeti, — mondá finom gunnyal a fejedelem, — pedig úgy vélem, nem léssen sok foganátja.

Fülig pirulva dugta fiókba Mikes a rigmusokat és nagy elhatározás érlelődött meg lelkében.

Amire már hónapok óta készült, végre nekivágott. Beállított újra Bercsényiékhez. De most már nemcsak jó magát vitte, hanem egy pompás rózsabokrétát is szorongatott kezében. Ha száva elakadna,

A Pilseni Polgári Sörfőző „Pilseni Ösforrás“ a Münchener Paulaner Sörfőző r.-t. Salvátorsörgyár magyarországi kizárólagos vezérképviselete

MEZEY és TÁRSA
Budapest, IX., Ranolder-utca 4. sz.
TELEFONSZÁM 58-60. TELEFONSZÁM 58-60.

A jánijuk következő világhíró sörökkel egy hordóban, mint palacszkban „Pilseni Ösforrás sör“ a Pilseni Polgári Sörfőző, alapított 1842. „Münchener Paulaner sör“ a Münchener Paulaner Sörfőző Salvátorsörgyárból kapható egész éven át. „Salvator sör“ a Münchener Paulaner Sörfőző Salvátorsörgyárból, kizárólag csakis márczius havában kapható.

Megrendeléseknél kérjük tisztelt olvasóinkat mindig lapunkra hivatkozni.

fiek komolytalan kezdeményezését találó szavakkal leplezte le, nem ült fel nekik és a maga hajóját, melylyel biztosan járja a maga vizeit, nem engedte a genfiék »mentőcsónakjává« degradálni.

Az ilyenformán érdekes és tanulságos, habár — mint már mondtuk — teljesen eredménytelen akciónak azonban minden negativitása dacára a *vendéglősipari munkaadók szempontjából* egy nagy, pozitív eredménye mégis van. És ez nem más, mint ama általunk minden alkalommal hangoztatott igazság, hogy a *vendéglős-munkaadók ma sokkal inkább, mint valaha, szigorúan ragaszkodniok kell a munkaközvetítés mai rendszerének, az ipártársulati ingyenes munkaközvetítő intézetnek változatlan fenntartásához*, nemcsak a maguk, hanem munkásaik jól felgött érdekében is.

Itt újra ki kell jelentenünk, hogy ezen állásfoglalásunk nem praecjudikál ama ismételt hangoztatott kijelentésünknek, hogy a *vendéglős-munkaadók a szervezett munkások minden jogos, méltányos és igazságos törekvését hajlandók honorálni, a munkaközvetítéshez azonban kénytelenek, kötelesek ragaszkodni*, ezt kezükből ki nem adhatják, róla más javára le nem mondhatnak, ha csak a vendéglősipart, mely épp ezáltal a múltban oly sok keserű megpróbáltatáson ment át, nem akarják újból a szakszervezet hatalmi tulkapásainak és az ezekkel természetesen összefüggő zavaroknak kitenni.

Ha a paritásos munkaközvetítésért indított küzdelemben a vörös és sárga alkalmazottak egyek abban, hogy a »kutyaóllal« — az ipártársulati munkaközvetítővel — nincsenek megelégedve, hogy közös akciójuk »nem ér többet, mint mikor az ember tenyerével egy jó mérgezet üt a vízbe és az szétfröcsöcsen«, megnyugtathatjuk őket, hogy a vendéglősök viszont egyek abban, hogy a közvetítést pedig nem szabad kiadniok kezükből, ha csak morális öngyilkosságot nem akarnak elkövetni.

Centrális kérdése a munkaközvetítés nemcsak a vendéglői alkalmazottaknak, hanem maguknak a vendéglősöknek is; centrális abban az érdeemben, hogy

folytassák majd a virágok, hisz a szerelem nyelvén ők is tudnak beszélni.

Bercsényi szerencsére nem volt otthon. Zsuzsika a régi édes kacagással sietett megint elébe. Csüggedő bátorsággal ez újra lángra szítá és minden tovább való ezíra czeremónia nélkül megkérte a kis Zsuzsika kezét.

A leány derűs kedve hirtelen elborult. Szemét földre sütötte s keze, amint a bokkrétát visszanyujtá, megreszketett s elcsuklott a hangja, ahogy szólni kezdett. Mi vett erőt rajta az elhatározás e nehéz percében: szánalom-e, szerelem-e, ki tudja?

— Már késő, Mikes uram, — mondá — már késő ... Mi is lenne itt mi kettőnkből? Nekem senkim sincs a kerek ég alatt, csak az én kegyelmes jó uramban vagyon minden bizalmam ...

— Persze, persze ... én meg szegény árva leány — szólta Mikes Kelemen buval és elindult csen-

UNGÁR ÉS FISCHER

BANKÜZLETE

BUDAPEST VII., RÁKOCZY-UT
10. SZÁM ALATT

törv. bej. cég

Elvállalja szállodai-, vendéglői- és kávéházi üzletek vételét, eladását
◇ ◇ és finanszírozását. ◇ ◇

TELEFON-SZÁM: 143 - 92.

kezükben ez az egyetlen mód, eszköz, jegyver arra az esetre, ha munkásmozgalmak esetén a szakszervezet esetleges tulkapásaira, amelyekre pedig mindig el lehetnek készülve, mérséklő, avagy gátló befolyást kell gyakorolniok. Erre a szakszervezet maga tette figyelmessé, maga tanította ki virágzása idején az akkor szervezetlen és tapasztalatlan vendéglősöket és — bár azóta sok víz folyt le a Dunán — ők e kitanítást nem felejték el, az okulásból levonható következtetésben pedig, ami nem más, mint az, hogy az ipártársulati ingyenes munkaközvetítő pedig minden körülmények közt, még a legnagyobb anyagi álaozatok árán is fenntartandó, csak megszilárdulhatnak, látván, hogy az alkalmazottak két nagy tábora egyesítésének kísérlete nem ezek ereje nagyságát, hanem a vörös és sárga árnyalat közti óriási szakadékokat, eltávolodásokat tünteti fel. Ez a küzdelemben a vendéglősökre nézve erőnövelő momentum, melyet még értékesebbé tesz az a körülmény, hogy az ellenük közös harcra kész munkásságot ezenkívül még igen sok más kérdés is ellentétes utakon találja.

Taktikai szempontból nem volt helyes, bár szakszervezeti szempontból ez is könnyen megérthető,

desen a morajló tenger felé. A habokba szórta ott illatos rózsáit és velük szive édes álmait ... Otthon bánatos rezignációval írta leveles könyvébe:

... Ugy látom, már addig-addig nevetett rám a kis csalfa Zsuzsika, míg belé nevette magát a Bercsényi uram szívébe. Ha énnékem is annyi volna a ládám-ban, talán a madár is megmaradt volna. De rendszerint a szegény fogja a madarat és a gazdag eszi meg.

S a csalódott szív bus sejtése valóságra is vált. Rövid idő múltán vidám lakodalmi alkalmatosságra gyülekeztek Rodostó magyarjai a Bercsényi palotában. A kis Kőszeghy Zsuzsikából Bercsényi grófné lett.

»A szívnek semmi része sem lesz ebben a házasságban...« vélekedék a szegény Mikes Kelemen, de ennek a bizonyossága Zsuzsika titka maradt örökre.

TRADE MARK

VÉD-JEGY

BORHEGYI F.

BORKERESKEDÉS

Budapest, V., Gizella-tér 4. (Saját ház.)
Pinczék: Budafokon és V., Gizella-tér 4.
Telefon: 35-79. Fiókküzet: V. Egyetem-
utca 2. szám alatt. Telefonszám: 10-50.

Borhegyi bor

Ajánlja a legjobb: francia és magyar pezsgőket, cognacot és likőröket gyári áron. Belföldi borait az első hírneves bortermelőktől a legjutányosabb áron szolgáltatja. Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesítettek.

Megrendeléseknél kérjük tisztelt olvasóinkat mindig lapunkra hivatkozni.

hogyan a munkaközvetítés kérdését tárgyalván, a színben, érzésben, gondolkodás és törekvésben egymástól mérhetlen távolságban álló szervezett és genfista alkalmazottak, ma, amikor a válsággal küzdő vendéglősipar ezer sebből vérzik, a munkabérek emelését, a revier-rendszer behozatalát, a borra való rendszer reformját, a lakás- és ételmezei kényszer kérdését, a tanoncokkérdés rendezését is napirendre hozták. Nem mintha e régi harci jelszavak nem volnának ma is aktuálisak, hanem azért, mert keveset fog, aki sokat márkol és nincs kilátás arra, ma sokkal kevésbé, mint máskor, hogy alkalmazottaink két táborra, akár külön-külön, akár egymással egyesülve, e nagy kérdések megoldására elég erős is lesz.

TÁRSULATOK. EGYESÜLETEK.

A „Szállodások, Vendéglősök, Kávésok, Pincérek és Kávéssegédek Országos Nyugdíjgyejesületének közleményei.

Jegyzőkönyv.

Felvétetett a »Szállodások, Vendéglősök, Kávésok, Pincérek és Kávéssegédek Országos Nyugdíjgyejesületének« Budapest, 1912. évi november hó 29-én délután 4 órakor az egyesület központi irodájában tartott rendes havi ülésén.

Jelen voltak: Bokros Károly elnök, Páris Vilmos, Dökker Ferencz, Gundel János, Sztanoj Miklós, Willburger Károly, Frenreisz István, Gundel Károly, Kittner Mihály, Kommer Ferencz, F. Kiss Lajos, Dr. Solti Ödön és Dr. Nagy Sándor jogtanácsos.

2876. Elnök az ülést megnyitja, a jegyzőkönyv vezetésére Dr. Nagy Sándor jogtanácsost, hitelesítésére pedig Dökker Ferencz és F. Kiss Lajost kéri fel.

Jogtanácsos felolvassa a múlt ülés jegyzőkönyvét, mely — észrevétel nem tétetvén — hitelesítettik.

2877. Jogtanácsos bemutatja a bankok átiratát, mely szerint a Magyar Országos Központi Takarékpénztár R. T. 5 és fél %-ra, a Magyar Általános Takarékpénztár R. T. 5¹/₈ %-ra, az Egyesült Budapesti Fővárosi Takarékpénztár 5¹/₄ %-ra emelte fel a kamatlábát.

Örvendetes tudomásul szolgál.

2878. Jogtanácsos bemutatja a szombathelyi választmány októberi havi elszámolását, mely szerint e választmány bevétele 209 korona, kiadása 80 korona 74 fillér volt, beküldetett csekkszámaira 128 korona 26 fillér.

Bemutatja a pozsonyi választmány október és november havi elszámolását. Előbbi szerint bevétel 833 korona 13 fillér, kiadás 41 korona 10 fillér; utóbbi szerint bevétel 816 korona 77 fillér, kiadás 40 korona 40 fillér. Beküldetett októberben 792 korona 03 fillér, novemberben 776 korona 37 fillér. Beterjeszti továbbá a kassai választmány november havi elszámolását, mely 551 korona 68 fillér bevételt és 20 korona kiadást tüntet fel; csekkszámaira beküldtek 531 korona 68 fillért.

Bemutatja a budapesti választmány november havi elszámolását, melyen 1938 korona 54 fillér bevétel és 978 korona 27 fillér kiadás mutatkozik. Beküldetett 960 korona 27 fillér.

2879. Jogtanácsos bemutatja Tumper György kérvényét, mely szerint őt évre visszamenőleg az Egyesületbe belépni kíván. Minthogy a Tumper által beküldött orvosi bizonyítvány Tumper Györgyöt szőlőművesnek tünteti fel, az Igazgatóság

megbizzza jogtanácsost, hogy Tumper György foglalkozására nézve kérdést intézzen a pozsonyi választmányhoz.

2880. Jogtanácsos bemutatja Frenreisz István és Kittner Mihály kérelmét nyugdíjbiztosítás felemelése iránt, 600 koronáról 1000 koronára, illetve utóbbi 600 koronáról 1200 koronára. Jelenti, hogy az alapszabályok 21. §-a értelmében a felemelések engedélyezhetők.

Az Igazgatóság a kért felemelésekhez hozzájárul.

2881. Jogtanácsos jelenti, hogy Schuster Márton vendéglős bejelentette, hogy az Egyesületből kilép és kérte a

Magyar Kereskedelmi Ciroda!!

Budapest, I., Kemenes utca 8.

Szállít a világ minden országából tömegcímeket, bevásárlási forrásokat, vevők címét, borítékokra, ivekre stb írva

PORTÓ
GARANCIA

PROSPEKTUS
INGYEN.

visszajáró tagdíjak folyósítását. Jelenti, hogy az alapszabályok 61, 64. §-a értelmében Schuster Mártonnak 1/3-ad tagdíjvisszatérítés fejében a budapesti választmány 358 korona 13 fillért folyósított.

Az Igazgatóság a jelentést jóváhagyólag tudomásul veszi.

2882. Jogtanácsos jelenti, hogy Baár József az éttermében összegyűlt büntetéspénzeket állandóan beküldi az Egyesület javára.

Az Igazgatóság Baár Józsefnek jegyzőkönyvi köszönetét nyilváníta.

2883. Bokros Károly elnök jelenti, hogy a Gundel János szoboralapra összegyűlt összegből 1394 korona 57 fillér maradt fenn, mely összeget a Nyugdíjgyejesület javára Jogtanácsos kezéhez a mai napon lefizetett.

Az Igazgatóság Bokros Károly elnöknek és a szoborbizottság tagjainak köszönetét nyilváníta, elrendeli, hogy az összeg a Magyar Általános Takarékpénztár R. T.-nél levő folyószámlára elhelyeztessék és a rendelkezési alap javára irassék.

2884. Jogtanácsos jelenti, hogy a Postatakarékpénztárból 5500 korona utalható át.

Az Igazgatóság ezen 5500 koronát a Magyar Országos Központi Takarékpénztárhoz utalja át.

2885. Jogtanácsos jelenti, hogy a mai ülésből 32 új tagsági igazolvány adható ki.

Tudomásul szolgál.

Több tárgy nem lévén, elnök az ülést bezárja. Km.

A jegyzőkönyv hitelűl:

Dr. Nagy Sándor s. k.
jogtanácsos.

Bokros Károly s. k.
elnök.

A Budapesti kávéipartársulat közleményei.

Jegyzőkönyv.

Felvétetett Budapest, 1912. évi december hó 2 napján a budapesti kávéipartársulat választmányának üléséről.

Jelen voltak: Weingruber Ignác elnök, Upor József, Szeiffert Antal alelnökök, Holstein Zsigmond pénztáros, Gruber Károly ellenőr, Brück Károly, Gárdonyi József, German Jenő, Petrovits György, Steuer Marcell választmányi tagok, Kemény Géza titkár.

179. Elnök az ülést délután háromnegyed 5 órakor megnyitván, jelenti, hogy Klos Lajos és Tauber Salamon elmaradásukat betegségükkel kimentették. Az előző ülés jegyzőkönyvének a hitelesítésére Gruber Károly és Steuer Marcell urakat kéri fel.

180. Az 1912. évi október hó 28-án tartott ülés jegyzőkönyve felolvasatván, észrevétel nélkül hitelesítettet.

181. Titkár jelenti, hogy az elnökség új tagokul felvette Schlethauer Ferencz és Lorbeer Gyula kávéásokat 20 K, Scheer Juliska, Ullmann Józsefné és társa, Fantó Ernőné kávéásokat 10 K beiratási díjjal; Biermann Fülöp üzletét újból gyakorolja és beiratási díj nélkül folytatólag fizeti a

Megrendeléseknél kérjük tisztelt olvasóinkat mindig lapunkra hivatkozni.

VENDÉGLŐSÖK FIGYELMÉBE!

Ajánljuk állandóan rendelkezésre álló, saját halászatunkból fogott, minden fajú friss őnaha-
halainkat, melyeket a t. rendel-
előinknek a legolcsóbb napi
áron, bármily kis mennyi-
ségben is, a legnagyob-
b gonddal csomagolva és pontos
∞ ∞ időre szállítunk. ∞ ∞

Főhercegi halászati központ

≡ Apatin, (Bács-m.) ≡

tagsági díjakat; *Grünbaum Baumann* Károly, *Szatmári* Antal, *Wojtitzky* Miksa, *Reiner* Sándor, *Hauser* Károly, *Schmidt* József, *Stvertetzky* Károly, *Neu Márton*, *Knapp* Emil, *Schwarz* Henrik üzletüket megszüntették és kiléptek. *Tudomásul szolgál.*

182. Elnök jelenti, hogy *Géber* Ignác ipartársulati taghoz esküvője alkalmából üdvözlő sürgőnyt intézett. *Örvendetes tudomásul szolgál.*

183. Elnök jelenti, hogy *Herz* Rafael Rezső ipartársulati taghoz ezüst-lakodalma alkalmából üdvözlő levelet intézett; bemutatja a nevezett tag köszönő levelét. *Örvendetes tudomásul szolgál.*

184. Elnök jelenti, hogy *Callia* Vilmos, a magyar gáz-izzófény rt. vezérigazgatója meghalt. A boldogult az ipartársulat közérdekű működése iránt mindenkor a legmeleg-
gebb érdeklődést tanúsította és éppen azért halála súlyos
vesztés az ipartársulatra is. Az elnökségi a rt. igazgatóság-
gához ebből az alkalmából részvétiratot intézett, amiért az
igazgatóság levélben mondott köszönetet. *A választmány az
elnök bejelentését tudomásul véve, a gyászbeszéd fölött mély
részvételt nyilvánítja.*

185. *Ungerleider* Mór levele, amelyben az leánya eskü-
vője alkalmából kifejezett üdvözlőért köszönetet mond,
tudomásul szolgál.

186. Elnök jelenti, hogy a *Stefánia* gyermekkórház ja-
vára az eddigi gyakorlathoz képest ezuttal is 10 K adományt
folyósított. *A választmány ezt a bejelentést jóváhagyólag
tudomásul veszi.*

187. A november hó 21. és 22-én megtartott törvény-
hatósági bizottsági választások alkalmával *Harsányi* Adolf
ipartársulati tagot a VII. kerületben póttaggá választották.
Elnök, amidőn erről az örvendetes tényről megemlékezik,
bejelenti egyúttal, hogy *Harsányi* Adolf urhoz ebből az alka-
lomból üdvözlő levelet intézett, amire *Harsányi* ur szives han-
gu választ küldött. Indítványozza egyúttal az elnök, hogy a
választmány *Ehrlich G. Gusztáv* urnak szavazzon köszönetet
azért, hogy *Harsányi* Adolf jelöltetését elősegítette és ily-
képpen módot nyújtott arra, hogy a kávéipar a törvény-

hatósági bizottságban képviselve legyen. *A választmány az
elnök jelentését őszinte örömmel veszi tudomásul és javas-
latához hozzájárul.*

188. A József főherceg szanatorium egyesület levele,
melyben gyűjtésének támogatásáért köszönetet mond, *tudo-
másul szolgál.*

189. A magyar hűtőipar egyesület azzal a kérelemmel
fordul az ipartársulathoz, hogy az egyesülettel lépjen kö-
zelebbi összeköttetésbe oly módon, hogy a hivatalos lapot
az egyesületnek cserepéldányképpen küldje meg és az egye-
sületbe képviselőjét küldje ki. A választmány a hivatalos
lap megküldése iránt nem intézkedhetik, mert a lap a kiadó
magántulajdona, a másik kérelmet pedig nem tartja telje-
síthetőnek.

190. Elnök javaslatára a választmány elhatározza, hogy
az Iparoskáté című könyvet, az ipartársulat könyvtára ré-
szére, egy példányban, 2 K ár mellett megrendeli.

191. Elnök javaslatára elhatározza a választmány, hogy
az új adótörvényeket az ipartársulati tagokkal még e hó fo-
lyamán tartandó értekezleten meg fogja ismertetni. Az ér-
tekezlet helyének és idejének megállapításával, valamint az
előadó személyének a megválasztásával a választmány az
elnökséget bizza meg.

192. A Siemens Schuckert művek villamossági rt. le-
vele, melyben ivlámpákat ajánl, tudomásul szolgál.

193. *Veres* Kálmán az elnökséghez intézett levelében
köszönetet mond azért, hogy őt a választmány a rendes
tagok sorába behívta, azonban súlyos betegségére való hi-
vatkozással a választmányi tagságról egyidejűleg lemond.
A választmány ezt a bejelentést sajnálattal tudomásul veszi
és a választmányban ilyképpen megüresedő rendes tagsági
helyre *Harkai* Gyula soron levő póttagot hívja be.

194. *Müller* Antal bejelenti, hogy az ipartársulati ta-
gok sorából a f. év végével kilép. A választmány e bejelentés
tudomásul vétele előtt felkéri *Müller* Antal urat, hogy a
társulati tagok sorában, jóllehet üzlete már nincsen, to-
vábbra is megmaradni szíveskedjék.

195. Elnök bejelenti, hogy a munkásoknak nyugdíjra
való biztosítása ügyében a tagok összejövését e hó folyamán
végre fogja hajtani. Tudomásul szolgál.

196. A magyar ásványvíz forgalmi és kiviteli rt. levél-
ben azzal a kérelemmel fordul az ipartársulathoz, hogy az
1910. évben megkötött és három évre szóló egyezség értel-
mében az ásványvizek árusítása érdekében újabb mozgal-
mat indítson. A választmány ennek az ügynek a rt.-gal foly-
tatandó közvetlen tárgyalás útján való elintézésével az el-
nökséget bizza meg.

197. Elnök jelenti, hogy tudomására jutott, miképp az
ipartársulati munkaközvetítőben az ott egybegyűlő munkakere-
sök kártyajátékokat játszanak. Ezt az intézmény jó hirneve
érdekében az elnök megengedhetőnek nem találta s ezért
a közvetítőben mindennemű kártyázást szigorúan tiltott.
Mintegy nusz munkás most írásban kéri, hogy az ipar-
társulat a kártyázást újból engedje meg. A választmány az
elnök intézkedését helyesli és a kártyázási tilalmat változat-
lanul fenntartja.

198. A budapesti kávésségédek, kávéfőzők és konyha-
legények segélyalapját kezelő bizottság azzal az előterjesz-
téssel járult az ipartársulathoz, hogy az alap vagyonát je-
lenleg kezelő pénztintézet helyett más pénztintézetnél helyezze
el. A választmány az előterjesztésnek helyet ad és a pénz-
elhelyezés körül ilyképpen szükséges intézkedésre a pénz-
tárost és az ellenőrt felhívja azzal a hozzáadással, hogy
az áthelyezést az 1913. évi január hó 2-án teljesítsék.

199. Elnök bemutat egy névtelen levelet, melyben »egy
kávé« az utcai zavargások ellen való intézkedést kér. A vá-
lasztmány a névtelen levéllel nem foglalkozik, s azért a be-
adványt irattárba helyezi.

200. A fővárosban működő boy-vállalatok ellen ismé-
teltlen érkeztek az ipartársulathoz olyan értelmű panaszok,
hogy a vállalatok 80, vagy 90 fillér jutalékot adnak min-
den egyes hívásért a kávéházi tanoncoknak. Mivel ezt az
összeget a kávéházi vendégekkel fizetik meg, emiatt ál-
landóak a panaszok nemcsak a boy-vállalatok, hanem a ká-
véházi alkalmazottak és a kávécsok ellen is. Szükséges tehát,
hogy az ipartársulat ezzel a kérdéssel foglalkozzék és a
visszaéléseknek a lehetőséghez képest gátat vessen. Az el-
nökség már több ízben foglalkozott már ezzel a dologgal
és több boy-vállalattal is tárgyalást folytatott az ügynek

Megrendeléseknél kérjük tisztelt olvasóinkat mindig lapunkra hivatkozni.

kielégítő rendezése érdekében; e tárgyalások eredménye szerint egyes boy-vállalatok bizonyos évi átalány-összeget ajánlanak föl az ipartársulatnak abban az esetben, ha nekik a kávéházak részére a kávéházi hívásokat biztosítani tudja. Az ügynek ezekben történt ismertetése és megvitatása után a választmány a tárgyat azzal a felhívással adja vissza az elnökségnek, hogy a kérdést, esetleg a kávéások szövetségével egyetértően és a boy-vállalatokkal való újabb tárgyalások után célra vezető módon oldja meg és az eljárásról tegyen jelentést.

201. Elnök jelenti, hogy a karácsonyfa-alapnál 160 K kamat áll rendelkezésre. A választmány fölhatalmazza az elnökséget, hogy ennek az összegnek az erejéig az iparnál alkalmazott munkások gyermekei közül néhányat téli ruhával elláthasson.

202. Elnök javaslatára a választmány fölhatalmazza az elnökséget, hogy a munkanélküli alapból a beérkezett kérvények elbírálása után az igényjogosult munkanélküliek között való szétosztás céljára 300 koronát fölhasználhasson.

Egyéb tárgy hiányában az elnök az ülést este 7 óra-kor berekeszti.

Kmf.

Weingruber Ignác s. k.
elnök.

Hivatalos kimutatás a budapesti kávéipartársula munkaközvetítőjének működéséről.

Az 1909. évben elhelyezett munkások száma: 17600.

Az 1910. évben elhelyezett munkások száma: 20317.

Az 1911. évben elhelyezett munkások száma: 21167.

Elhelyeztetett:

Hónap	1910.	1911.	1912.
Január	173	1545	1639
Február	835	1119	1112
Március	1419	1537	1587
Április	2259	1818	2125
Május	1764	2202	2245
Junius	1679	1936	2075
Julius	1451	1828	1906
Augusztus	2276	1846	2006
Szeptember	1727	1846	2006
Október	1513	1597	1683
November	1127	1243	1074

Elhelyeztetett:

1912. évi november hó 16. napjától 30. napjáig.

	állandó	kisegítő
főpincér	6	—
főszolgálo	42	76
kávéfőző	6	69
kávéfőzőnő	3	—
konyhalegény	39	50
főlirónő	38	4
takarítónő	25	—

Budapest, 1912. december 2.

A budapesti kávéipartársulat elnöksége

IPARTÖRTÉNELEM.

A magyar vendéglősipar története.

(Ipartörténelmi adatok.)

II.

A »Mátyás-ház«, a volt Kerepesi-ut 19-ik számu, azóta már Rákóczi-uti ház helyén a régi Pestnek egyik nevezetes, érdekes vonatkozásokban gazdag épülete, az u. n. *Mátyás fogadó* állott. A kétemeletes, szürkére festett ódon bérházat már régen lebontották s ma már hirmondó kő sem maradt be-

lőle, holott valaha eleven, vig élet járta falai között és a régi magyar írók és színészek sok kedélyes órája varázsolt érdekes életet beléje. Az ötvenes évekig a Kerepesi-ut egyik legnépszerűbb vendéglője volt a Mátyás-ház, melyet »Vendéglőfogadó Mátyás királyhoz« feliratu cégére után neveztek el Mátyás-háznak. A mai nemzedék már csak mint bérházzá avanszált régiséget ismerte ezt a nevezetes épületet s így nem esoda, hogy abban a nyolcz-tíz sornyi hiradásban is, melylyel egyik-másik lap kimulását annak idején jelentette, ugyanannyi tájékozatlanság és téves adat szerepelt. A XIX. század elején kiadott fővárosi czimtarakban a Mátyás-fogadó, mint második-harmadrangu vendéglő van megjelölve, melyet leginkább vidékiek látogattak. Zajosabb élet is akkor támadt benne, mikor egy-egy vidéki vándorszínésztrupp bekvártélyozta magát, vagy a régi magyar színiélet valamelyik nevezetessége, akkor még mint kezdő tehetségek a Mátyás-ban szobát béreltek. Ezek közé tartozott a memoár-irodalom legzseniálisabb alakja, a kiváló tehetségű színművész, — *Déryné* is, aki naplójában érdekes feljegyzésekben örökítette meg azokat az epizódokat, melyeket ebben a fogadóban átélt. A vidéki színészeknek legkedveltebb szállóhelyei voltak hajdan a ma is meglevő *Magyar Király*, továbbá a *Fehér Hajó*, *Arany Szita*, *Veres Ökör* és a *Mátyás*. Mindenikhez fűződik egy-egy olyan emlék, mely nagygyá lett, s azóta már rég elporladt emberek személyiségétől nyerte érdekességét. *Kisfaludy* Károly a *Fehér Hajó*-ban tanyázott, mikor Pesten, mint kezdő író megjelent. Ugyanitt lakott a hircs *Schödelné*, hátul, egy sötét szük udvari szobában, amit azonban ügyesen eltírtolt, nehogy fogadnia kelljen kollegáit és előkelő tisztelőit. Az Arany Szitában, a *Fáy* András atyjának vendéglőjében, a kóristák serege huzódott meg szívesen, mert tudták, hogy jó ellátásban fognak részesülni. *Déryné*, mint új házas, a »vad ember« *Déry*-vel itt töltötte házasságát első napjait, hova *Déry* ugyszólván karhatalommal ragadta. A *Veres Ökör* már érdekes írói találkozóhely volt, ugyszintén a *Magyar Király* is, ez azonban már az elsőrangú szállodák közé tartozott. Mikor *Déryné*t a Nemzeti Színházhoz szerződtették 1837-ben, a Mátyás-fogadóban szállt meg, hova jöttének híre csakhamar megjelentek *Mátray* Gábor, *Kovácsóczy* Mihály »szerkesztő«, *Egressy* Gábor, *Kovácsné* és többi ismerősei. Régebben, mikor *Pestre* jött és a *Veres Ökör*-ben vagy a *Mátyás*-ban megszállott, első dolga volt a fogadó »hausknecht«-jével kis levélkét küldeni *Samukájának*, *Prepeliczay* Samunak, a *Tudományos Gyűjtemény* segédszerkesztőjének, mivel a legeszményibb barátságban állott. Most azonban hiába gondolt *Samukára*, nem találta többé *Pesten* s mindenütt csak a szomorú emlékek szálltak feléje. A *Mátray* Gábor reális tanácsai térítették magához. *Mátray* ugyanis megállapította a vendéglő drága voltát és ajánlotta *Déryné*nek, hogy költözzön privát lakásba, amit *Déryné* később meg is tett, midőn a *Salvator* patika-féle kerepesi-uti házban vett szállást. Előbb azonban megvacsoráltak, kibeszélték magukat s elmondták a legfrissebb színházi ujdonságokat. Közbe *Kovácsóczy* »szerkesztő« nagyokat evett s mindig csak evett. Mikor *Déryné* kiköltözött a *Mátyásból*, csak a garderoberjét hagyta ott, melyet az állásból helyeztek el. 1838-ban még mindig ott volt a holmija, de többé nem is kapta vissza, mert a nagy árvíz pocskékká tette őket. A katasztrófa napjaiban a *Mátyás*-nak nevezetes szerep jutott. Állandóan jöttek mentek benne, csónakkal, gyalogosan, ahogy lehetett s a tulajdonos a négy napi vízár alatt nagy summa pénzt gyűjtött össze a hatalmas drágán taksált

Megrendeléseknél kérjük tisztelt olvasóinkat mindig lapunkra hivatkozni.

élelmicikkekből. Az árvíz elvonulása után a Mátyást is reparáció alá vették, s pár hét múlva már kifestett falakkal, új czégrérel fogadta az utasokat. A negyvenes években még mindig látogatott hely volt s miként a Charivari följegyzi, 1848-ban, a szabadság öröme »néhány urfiak nagy nemzeti makao bankot adtak benne. Az ötvenes évek schwarzgelb szelleme lojalissá tette a Mátyást is, mely ekkor a magyar czéger mellett német czégtáblán is jelezte előkelő származását. Csakhogy nagy zajt nem csinált, mert nem sokat törődtek vele. Más vendéglők, más fogadók jöttek lassankint divatba, s a Mátyás ekkor úgy tett, mint a könnyelmű gavallér, aki szolid életre szánja el magát. Megszolidult ő is, bérház lett belőle, majd pedig, mint ilyen is megszűnt, miután hivatását betöltötte. (Pesti Hirlap.)

*

Kohl J. G. német-utazó a múlt század harminczas évei végén bejárta Magyarország nagy részét, huzamos időt töltött Pesten s megfigyeléseiről közel ezerhatszáz oldalra terjedő, kétkötetes, nagyon érdekes és alapos könyvet írt, mely 1842-ben jelent meg Lipcsében. A Magyarországot és a magyar fővárost ismertető külföldi munkák irodalmában ez a könyv intencziójánál, tartalmánál és alaposságánál fogva egyike a legtanulságosabb ismertetéseknek, melynek minden sorát elvesszük, szellem és megbízhatóság jellemzi. Ebből az érdekes könyvből való a régi Pest vendéglői életéről szóló következő fejezet:

»Meg kell vallanom, hogy már napok óta laktam az Angol Királynő-ben és jól éreztem ott magam, anélkül, hogy eszembe jutott volna közelebről szemügyre vennem e szálló berendezését, hogy összehasonlítsam Pest többi vendéglőjével, hogy mindezeket aztán Bécs és más városok szállóival állítsam szembe. Pedig nem éredekelt ez a dolgot közelről megfigyelni, kivált olyan törekvő és idegenforgalom után annyira áhító városban, mint Pest. Sokszor csodálkozásba ejtett a közlekedés fejlődése következtében Németországban támadt szép és pompás vendéglők nagy tömege. Pedig mindezt össze sem lehet hasonlítani azzal, amit Pest az utolsó 20 évben az idegenek számára tett, mert kétségtelenül sokban fölülmulja mindazt, ami e tekintetben bármely német városban történt. A pesti vendéglők nagyszerűsége jelentősebbnek tetszik, ha összehajlítjuk azzal, ami itt még csak pár évtized előtt volt s ebben a tekintetben mérleget találunk arra nézve, mi lett ebből a városból, továbbá utmutatást, hogy még mivé fog fejlődni. Előkelő pesti vendéglők közé számítható az Angol királynő, Vadászkiirt, Pabatinus, Hét választó, Fehér hajó, Magyar Király és mások, egészen egy tucat, mindenképpel azonban a Tigris, mely mostani alakjában csak ez évben (1841) nyílt meg és valamennyit fölülmulja. Kénytelen vagyok beismerni, hogy ami a berendezés tervszerűségét és az egésznek nagyszerűségét illeti, ezek a vendéglők a bécsieket is fölülmulják. Ha egyet leírt az ember, mindnyájukat leírta, mert hasonlítanak egymáshoz, s csak abban különböznek, hogy egyik több fényt és lukszust mutat föl, mint a másik. Egy német város leírásánál eszembe se jutna, hogy a vendéglőt ismertessem, de Pesten, két napi távolságra a török határszéltől, sok minden érdekesebb és figyelemreméltóbb, főleg azért is, mert kevésbé ismeretes. Az elsőrendű pesti vendéglők mind nagy, palotaszerű épületek, melyeknek rendszeren két kijáratuk van, úgy, hogy az utazók kocsijukkal és máhájkkal fedél alá és istállóba juthatnak. Mindenikben két étterem van. Az alsó félig szabadon, az udvaron s mint egy kert, virággal van

diszítve, a felső benn az épületben és ezt az előkelőbb vendégek látogatják. Az alsó étteremben délből is zene van, vagyis oly élvezet, melyet a mi vendéglőinkben, sajnos, nélkülözniünk kell. A Tigris éttermei ezenkívül belső berendezésre is oly pompásak és szépek, hogy még Párisban sem lehet jobbat várni. Minden vendéglő a földszinten kávéházzal van összekötve, hol minden újságot megtalálhatni, ami Pesten létezik, azaz: a legtöbb magyart és sok németet. (Az »Allgemeine Zeitung« mindenütt megvan.)

Sehol sem hiányzik a vendéglői élet minden szakát szabályozó óra, ez az udvar belsejében van felállítva. A konyha jósága, úgy tetszett, páratlan, semmi kívánni valót nem hagy hátra. Különben mindenütt ott látható a magyar nemzeti szín: piros, fehér, zöld. Ezek a színek most mindenütt világitanak Pesten. Piros, fehér, zöld székeken ülünk, a diván és pamlag így van behuzva s a nemzeti színekkel akadályozzuk meg a kíváncsi napot, hogy az ablakon betekintsen. A szolgák is sok helyen ilyen színű ruhákba vannak bujtatva (pl. a pesti lövész-egyesületé). Különben mindenütt, legkivált a kávéházakban és vendéglőkben hódolnak a hazafiságnak, s színben, formában, szavakban és képekben emlékeztetnek a patriotizmus előtt kedves dolgokra. A magyar koronát, magyar czimert, magyar királyt több vendéglő választotta czégerül. Láthatni egyik vendéglőben a magyar korona képét, amint két angyal a levegőben tartja. Ha valamelyik kávéházban leeresztünk egy függőnyt, fölfedezhetjük közepén a magyar czimert. Hazafias vendéglő-czimek még: Zrinyihez, Nádorhoz, Mátyás királyhoz, stb. Minden falon ott függ Deák Ferenc híres képviselőnek, Wesselényinek, Bezerédjnek, szintén képviselőnek és hazafiának, Kölcsey Ferencnek, egy kiváló költőnek, Széchenyi grófnak, Batthyányinak, Pázmándynak és más kiváló férfiaknak jól eltalált arcképe. S ezek a megszentelt betűk: ISTVÁN (Szent István, Magyarország első királya) minden nemzeti ünnepen ott fénylenek körülkoszoruzva és kilágitva a nyilvános épületeken. A pesti vendéglősök jóképpen németek, valamint a török határig minden pinczér a nagy bécsi iskolából került ki. A magyarok részben tulbúszkék, részben nehézkesek arra, hogy szolgálatkészség és figyelmes vendéglősök legyenek. »Nagyon egykedvűek — mondta nekem egy bécsi főpinczér — és nem olyan barátságosak, mint a németek.« Aztán a pestiek nem is mernek ilyen üzletbe fogni, mert azt hiszik, hogy mindjárt tönkremennek. Ezért nem is igen van nagyobb állása vendéglőkben magyar embernek. Legföljebb az alsóbb nép számára, mely nem tud németül, tartanak magyar alkalmazottat is. Innen van az is, hogy az étlapok és számlák német nyelven vannak kiállítva. Egyébként a vendéglői feliratok a világ minden nyelvén láthatók. Ismerek egy vendéglőt, melyen körben német, magyar, görög, török és latin fölírás olvasható. (Buda-pesti Hirlap.)

T. étlapíró és vendéglős uraknak legmelegebben ajánlom a

legjobbnak elismert és sok időt és munkát megtakarító
Berkovits-féle **HEKTOGRAPH-LAPOK,**

a minden színben levő tintákkal. — Nagy választékban Hektograph-tekercesek, kész étlapok, menu-kártyák, konyha-söntés-ívek és könyvek, boon-block minden nagyság és színben, ruhatár-számok, bérlet-füzetek, levélpapír és borítékok zivarszipkák kiváratra cégnyomással is, legújabb pecsenyék és haldiszek, torta- és tányér-papírok, sütemény-kapszlik, papír-szalvéták, papírelemez-tányérok, szálmaszálak, logvájók, újságtartók, írótblák, kréták, zivacsok stb. it cseő szabott árak mellett, gyorsan és pontosan szállít!

BERKOVITS KÁROLY Budapest, VII., Sip-utca 5. sz.
Hektograph készítő, irodal, éttermi, kávéházi és czukrászai cikkek raktára.
Kiváratra árjegyzék és minták ingyen és bérmentve.

Megrendeléseknél kérjük tisztelt olvasóinkat mindig lapunkra hivatkozni.

KÜLFÖLD.

New-York szállodái és vendéglői.

Az Észak-Amerikai Egyesült Államok mesés fényével és nálunk eleddig nemcsak ismeretlen, de el sem képzelhető kényelemmel berendezett szálloda-óriásairól, az ezen szállodákba fektetett — még amerikai értelemben is óriási tőkék hihetetlen nagyságáról, az üzemvezetés páratlan tökéletességéről és feltétlen, minden körülmények között egyformán érvényesülő pontosságáról oly sokat, de egymásnak ellenmondó dolgokat beszélnek és írnak nálunk, hogy valósággal örülnünk kell, ha egyszer-másszor oly leírására találunk ottani szakipari viszonyainknak, melynek alapja az egyéni megfigyelés és melynek megbízhatóságához a megfigyelő egyéniségénél és hivatottságánál fogva minden kétségen felül áll.

Ilyen megbízható, színes és találó leírását a new-yorki szállodáknak és vendéglőknek találtuk nemrég dr. Hildesheimer Artznak a »Neue Freie Presse«-ben megjelent egyik cikkében, melyet közérdekű voltánál fogva egész terjedelmében érdemesnek találtunk a közlésre. Az érdekes tárczacikk a következő:

Amerika és különösen New-York szállodái a földszinti helyiségeiben szünet nélkül lebonyolódó forgalmukkal inkább pályaudvarokhoz, mint lakóházakhoz hasonlítanak, vezetésük azonban nagyságuk dacára kifogástalan, a huzamosabb ideig bennük való tartózkodás pedig meglehetősen drága. Így, hogy csak egy példát említek, minden egyes telefonbeszélgetésért, még annak is, aki a szállodában lakik, tíz centet — ötven fillért — kell fizetni. A szállodák nagy magasságánál fogva (van olyan is, mely husz emelet) a személyszállítást kétféle felvonógéppel végzik. Az egyik — a lócal lift — a tizedik emeletig minden emeleten megáll, a másik (express) a tizedik emeletig megállás nélkül közlekedik és csak ezen túl áll meg minden egyes emeleten.

New-York, Chicago legnagyobb szállodái közt van olyan is, melyben ezeröttszáz szoba van, sőt St. Louis egyik szállodájában hatezer vandégnak van helye. Emellett e szállodaóriások, melyeknek száma nem is jelentéktelen, állandóan el vannak foglalva, tulajdonosaik pedig természetesen az ország leggazdagabb polgárai. Erről a tényről magam is meggyőződhettem, mikor pusztá véletlenségből szemtanúja lehettem azon szálloda tulajdonosa leánya esküvőjének, amely szállodában newyorki tartózkodásom idején laktam. A hatalmas székesegyház tulajdonos virágdiszítése, kizárólag hófehér liliomokból elbűvölő hatást gyakorolt a szemlélőre, mely tetőpontjára hágott abban a pillanatban, mikor az új házaspár hófehér hermelinnel bélelt pompás automobilon rohogott el a székesegyházból.

New-Yorkba érkezve, magam is egy ilyen elsőrangú, fényes szállodába szálltam. A földszinti helyiségekben áramló embertömegben átvergődve, végre a teo-roomba kerültem, helyet foglaltam az egyetlen szabad asztalnál és teát rendeltem. Legnagyobb csodálkozásomra azonban nem szolgáltak ki. »Ha egyedül van, uram, — szólott hozzám kifogástalan udvariassággal a főpinczér, — itt nem szolgálhatom ki. Az urakat, kik nem hölgytársaságban jelennek meg nálunk csak a specziel, az urak részére fentartott kávéházi helyiségben szolgálhatjuk ki«. Így azután átmentem a barba, ahol a különböző italokon kívül, amelyekért fizetni kell, a közönség által díjtalanul és tetszés szerinti mennyiségben fogyasztható mindenféle jóval megrakott kenyérszeletkéket keltették fel figyelmemet. Eleinte — amerikaiakról lévén szó —

nagyon csodálkoztam e nagylelkűségen, később azonban megtudtam, hogy e jó szokás alapja egy régi törvény, melynek értelmében szesz italokat csak ételneműekkel együtt, illetve csak ételkiszolgáltatással kapcsolatban szabad eladni. Az északamerikai egyesült államok közt azonban vannak olyanok is, az úgynevezett prohibitív-államok, amelyekben az alkoholtartalmú italok nyilvános kimérése (árúsítása) egyáltalán tilos. Az ilyen országban, minő például New-Jersey, keresztülvetve, a vasuti étkezőben még a szikvizes whiskyt is készen szolgálják fel theás-edényben, még pedig csak busás borraivaló ellenében, nehogy a vasutársaság, a szesztilalom áthágása miatt bírságot legyen kénytelen fizetni. Nincs mit ezen csodálkozni! Hisz van itt olyan ország is, amelyben még a dohányeladás, a nyilvános dohányzás is el van tiltva.

Talán felesleges megjegyeznem, hogy a vendéglő, melybe az operai előadás után látogattam el, zsúfolásig meg volt telve vendégekkel. Jó borraivalóért azonban, mint Amerikában épp oly kedvelt és a melyet épp oly szívesen fogadnak el, mint nálunk — mégis igen jó és kényelmes helyet kaptam. Néhány perczel éjjeli egy óra után a pinczér a következő szövegű nyomtatott »úrlapot« tette elém: »Martin Lajos vendéglőtulajdonos urnak, New-York. Minthogy tudomásom van róla, hogy egy óra után nem szabad szesz italokat árúsítania, már most felkérem, tartson fenn számomra . . . palack . . . Tisztelettel (aláírás)«. Így tehát az ember egy óra után is tetszése szerinti italt fogyaszthat, ha előbb rendelte meg és a törvénynek is elég van téve, mert a vendéglős záróra után tényleg nem adott el semmit. Igen sajátos szokások figyelhetők meg egyes előkelő vidéki szállodák vendéglőiben is, amelyekben p. o. — nem egy helyen — levest, halat, húst, főzeléket, tésztát, gyümölcsöt — tehát egy egész ebédet — egyszerre szolgálnak fel.

HASZNOS TUDNIVALÓK.

Ételek és italok hőmérséklete.

Fellette fontos, hogy úgy az ételeket, mint az italokat megfelelő hőmérséklet mellett fogyasztsuk el. Általánosságban áll az a szabály, hogy kellő hőmérsékletű az az étel, amely megközelíti a vér temperaturáját, vagyis a 37—38 Celsius fokot. Az ital pedig 10—12 fok mellett mondható kellő hőmérsékletűnek. Elbirja ugyan a gyomor még a 7 fokos hideg vizet, meg az 55 fokos forró levest is, de ez a két temperatura már olyan szélső határ, amelyet nem tanácsos megközelíteni.

Különösen a pépes ételeket nem szabad forrón enni, mert ezek nagyon lassan hűlnek le. Legjobb, ha 37—42 fok az ilyen pépes étel. A sült és főtt hús is akkor a legmegfelelőbb, ha a vér hőmérsékletét kevéssel mulja fölül. Semmi esetre se szabad ötven fokon túl élvezni az ilyen tömör ételt, mert ha ennél forróbb, már bántja a száját, akadályozza a tökéletes elrágást és sietve lenyeli az ember. Kettős bajt okoz tehát: megégeti a gyomrot és megnehezíti az emésztést. Azonban káros a másik véletel is. Ha az ételk hőmérséklete alacsonyabb a vér hőmérsékleténél, akkor viszont nehezen emészthető.

Az italok kellő hőmérséklete különböző az egyes italoknál. Az ivóvíz legmegfelelőbb temperaturája a 12.5 C fok. Ilyen hőmérsékletű viz izlik a legjobban, hűsít és fölfriessit. Az alacsonyabb temperatu-

rāju ivóvizet már nagyon hidegnek érezzük. A 21 foknál melegebb víz pedig már kellemetlen izü. A szén-savas vizeket, tehát a szódavizet is, ha 12.5 fokosak, sokkal hidegebbnek érezzük, mint a közönséges ivóvizet. Ennek a vízből kiszabaduló szénsav az oka. Ilyen vizek tehát ne legyenek hidegebbek 14—16 foknál. Sört sem tanácsos hidegebbet inni, mint 15 fokosát. A bor megfelelő hőmérséklete változó a bor minősége sze:int. Leghidegebben isszák a pezsgőt, ennek a temperaturája, ha jégen tartják, 2 fokra is leszáll.

Mégsem hűti le erősen a gyomrot és tájékát, azért, mert a benne levő sok alkohol megint melegítően hat. Hidegebben 10—8 foknál még sem tanácsos a pezsgőt inni. Nehéz fehér bort 10 fokra lehet lehűteni, a könnyű fehér bor ne legyen hidegebb 15 foknál, mert amabban több, ebben kevesebb a melegítő szesz. A vörösbornak nemcsak az egészség, hanem az izletesség szempontjából is a legmegfelelőbb temperaturája a 18—19 fok.

A tej épp úgy, mint a szénsavas italok, hidegebbnek tetszik, mint az ivóvíz, olyan hidegen, mint az ivóvizet, a tejet azért nem tanácsos inni. Legjobban izlik a hideg tej, ha 16—18 fokos. A frissen fejt tej természetes melege 34—35 fok. Ilyen melegen a legjobban türi a gyomor és a legjobban izlik is. A melegített tej temperaturájának legszélsőbb határa 45 fok. Ennél forróbban a tejet csak akkor szabad inni, ha meg akar izzadni az ember.

A leves kellő melege 37—45 fok. Ha forróbb, leforrázzuk vele a szánkat és gyomrunkat, ha hidegebb, nem izlik és megolvad a benne lévő zsiradék. A kávé és a teát legtöbbször tulságosan forrón isszák. A frissen főtt kávé, ha tejet és cukrot is tesznek bele, még mindig 60 foknál forróbb szokott lenni. A tea hőmérséklete rendszeren még nagyobb: 65—75 fok. Az ilyen forró italok idővel tönkreteszik a gyomrot, amint alább olvasható. Azért a kávé és a teát sohase igyuk 40—45 foknál melegebben.

A forró ételek és italok élvezésének káros hatása lehet. A gyomor nyálkahártyáján ugyanis, ha forró étel vagy ital éri, nem hólyag keletkezik, mint a bőrön vagy a szájbán, hanem seb. Ez a seb nem gyógyul be egyhamar, mert nem engedí behegedni a gyomor emésztőnedve. Az emésztőnedv folyton marta a sebet, azért idővel nehezen gyógyuló fekély lesz belőle. Ez a leggyakoribb keletkezési módja a gyomorfekélynek nevezett súlyos betegségnek. Ilyen fekély igen heves fájdalmat szokott okozni, különösen akkor, ha eszik vagy iszik az ember. A fájdalom sokszor türethetetlen és a beteg inkább nem eszik, csak fájdalommal ne legyen. Már ez is gyöngíti a beteget, de sokkal jobban gyöngíti a gyakori vérvesztés, mely ezzel a bajjal rendszeren jár. A fekélyből ugyanis gyakran indul meg a vér, hol erősebben, hol gyöngébben. A gyakori vérzésnek folyton növekedő vérszegénység, ennek pedig általános elgyengülés a következménye. A vérzés néha oly óriási, hogy a beteg rövid idő alatt teljesen elvérzik s meghal. A gyomorfekély tehát, mint látható, igen komoly betegség. Évekig elkinozza az embert, sokszor elkeseríti és nem egyszer veszélyezteti is az életét.

Jó lesz azért ügyelni arra, hogy az étel mindig csak olyan melegen jusson a gyomorba, hogy a gyomor nyálkahártyáját le ne forrázhassa. Ha egyszermászor mégis nagyon forrón jut a táplálék a szánkba, ne gyűrjük azt mindjárt le. Inkább hadd égjen meg a száj, mint a gyomor nyálkahártyája. A száj égési sebe pár nap alatt beheged, a gyomor égési sebe csak évek múlva gyógyul meg, ha egyáltalán meggyógyul.

Egy orvos az italok kellő hőmérsékletéről a következő receptet állította össze:

Ivóvíz	12.5	C.
Selteres- és szódavíz	10 - 16	„
Sör	14 - 16	„
Vörös bor	17 - 19	„
Yonge fehér bor	16	„
Erős fehér bor	10	„
Pezsgőbor	8 - 10	„
Kávé és tea	23 - 26	„
Ugyanezek a szomjuság csillapítására	10 - 18	„
Husleves	37 - 52	„
Tej	16 - 18	„
Frissen fejt tej	34 - 35	„

Egyébként *Wiel*, az egészséges gyomor apostola, azt tartja, hogy az ételek és italok hőmérsékletére legalább is annyi gondot kell fordítani, mint a minőségek megválasztására.

A „Budapesti Szállodások, Vendéglősök és Korcsmárosok Ipartársulata“ minden pénteken *fársas reggelit fart.*

1912. évi december hó 20-án: *Pelzmann Ferencz* vendéglőjében (Rákóczy-ut, Pannonia-szálloda.)

1912. évi december hó 27-én: *Kommer Ferencz* vendéglőjében (Vadászkürt-szálloda.)

Löwenstein M. utóda Horvát Nándor cs. és kir. udvari szállító (VII., Vámház-körut 4. Telefon 11—24.) *Évtizedek óta az ország legnagyobb szállodáinak, vendéglőinek és kávéházainak állandó szállítója.* Fióközlet: IV., Kishíd-utca 7. (Telefon 11—48.)

VEGYES HIREK.

Magyar karácsony. A karácsonyi és újévi vásár küszöbén az Országos Iparegyesület ezt a kérelmet intézi a magyar közönséghez: Karácsony szép ünnepének közeledtén minden esztendőben fel szoktuk keresni a hazafias magyar közönséget kéro szavunkkal: csak magyar iparcikket vásároljon karácsonyi ajándéknak. A szeretet ünnepén fogadja tevékeny szeretetébe a magyar ipart, adja szeretteinek ajándékul azt, ami a magyar szívnek legkedvesebb lehet: a magyar elme, magyar kéz, magyar munka termékét. Ezt a mindenesztendei kérelmünket ezidén is ajánljuk bizalommal minden magyar család figyelmébe. A nemzeti érzésnek nem lehet szebb és hasznosabb nyilvánulása, mint a magyar munka pártolása. Erre nincs szebb alkalom, mint a szeretet ünnepe, amelyen ajándékkal kedveskedünk szeretteinknek. A szeretet adójából kapja meg jogos részét a magyar ipar is, amely annyira érdemes és annyira rászorul szerető istapolásunkra. Adjunk karácsonyi ajándékot a magyar iparnak is! A magyarok karácsonya legyen valóságos magyar karácsony, igazi, nemzeti karácsony! *Az Országos Iparegyesület.*

Az Erzsébet-kilátótorony mozaikképei. A budai János-hegy ormán emelkedő Erzsébet-kilátó-torony földött árkádjainak falmezőibe Erzsébet királyné szobrának mind a két oldalán művészi mozaikképeket helyeznek el. A képek, melyeknek kartonjait Kölber Dezső és Tardos (Krenner) Viktor festőművészek már az idei nyáron elkészítették, csak a jövő évben kerülnek végleges helyeikre. A torony falait ugyanis a nedvesség ellen impregnálni kell, hogy a beillesztendő mozaikfestmények romlásnak, vagy pusztulásnak ne induljanak. A képek különben Erzsébet királyné életének kimagasló eseményeit örökítik meg, köztük a koronázást és a királynénak a budai hegyek között való tartózkodását.

Harsányi Adolf üdvözlése. A »Budapesti Kávésipartársulat« Harsányi Adolf kávést a székesfőváros törvényhatósági bizottsági tagjává történt megválasztása alkalmával a következő levélben üdvözölte: »Tek. Harsányi Adolf urnak, Budapest. A legutóbb lefolyt községi választások ered-

Megrendeléseknél kérjük tisztelt olvasóinkat mindig lapunkra hivatkozni.

ményéből örömmel értesültünk arról, hogy a VII. kerület polgársága igen tisztelt kartárs urat a székesfőváros törvényhatósági bizottságába első póttagjává választotta meg. Amidőn ebből az alkalomból őszintén érzett örömről adunk kifejezést, legyen szabad ama reményünket is kifejeznünk, hogy ipartársulatunk érdekeit annak idején a székesfőváros közgyűlési termében is a már megszokott buzgósággal és odaadással fogja képviselni, valamint hogy tagjaink kívánásairól és panaszairól a velünk való együttműködés által közvetlenül is fog meggyőződést szerezni, hogy azokat azután annál hathatósabban támogathassa. Budapest, 1912. nov. 26. Kartársi üdvözléssel: *Weingruber* s. k. elnök. — A megleghangu üdvözlésért Harsányi Adolf levélben mondott köszönetet.

Ipartörténet. Az Országos Iparegyesület a következő átiratot intézte szövetségünkhöz: A Magyar Vendéglősök Orsz. Szövetsége tekintetes Elnökségének, Budapest. Az orsz. iparegyesület ipartörténeti szakosztálya elhatározta, hogy elkészíti a magyar iparral foglalkozó összes műveknek lehetőség szerint teljes jegyzékét, megbízható és kimerítő bibliográfiáját. Ez a nagyszabású feladat természetesen csak egy kecsgethet sikerrel, ha mindazok, akik az iparral bármiféle vonatkozásban állanak és így elsősorban a közgazdasági szak-egyesületek és érdekképviseltek kiveszik a részüket a munkából. A kérelmünk tehát odairányul, hogy a t. Elnökség mindazon ipartörténeti vonatkozású művekről, amelyekről tudomása van, jegyzéket összeállíttatni és nekünk beküldeni sziveskedjék. Különösen fontosnak tartanók, hogy a t. Elnökség megállapítsa, hogy melyek azok az egyesület kebelébe tartozó huszonöt, ötven, esetleg még hosszabb idő óta fennálló vállalatok, amelyek jubileumuk alkalmából történetüket megírták; és köszönettel vennők, ha e jubiláris vállalatok történetéből a t. Elnökség részünkre egy-egy példányt beszerezni sziveskednek. Másodsorban közelről érdekelne bennünket a régebben megjelent a netalán ma is megjelenő ipari szaklapok jegyzéke s az iránti utbaigazításuk, hol lehet ezeket megszerezni. A dolog természetéből folyólag előre pontosan megállapítanunk nem lehet, hogy mi az, aminek ipartörténeti szempontból fontossága van és minek nem; éppen ezért köszönettel vesszünk bárminő utalást, utbaigazítást, ami az ipartörténetre és részletkérdéseire vonatkozik. A t. Elnökség szives fíradozásáért előre is teljes köszönetet mondva, vagyok kiváló tisztelettel Budapestben, 1912. nov. hó. *Gelléri* s. k. kir. tanácsos, igazgató.

A szövetség köszönete. A f. évi szeptember hó 19-én Pozsonyban tartott szövetségi közgyűlés alkalmából a szövetség elnöksége a következő átiratot intézte a pozsonyi ipartársulathoz: A »Pozsonyi vendéglősök és kávéosok ipartársulata« tekintetes Elnökségének Pozsony. A »Magyar Vendéglősök Orsz. Szövetségének« Pozsony sz. kir. város vendégszerető falai közt f. évi szeptember hó 19-én tartott XIII. rendes évi közgyűléséről házi tűzhelyeinkhez visszatérve, ugy a szövetség elnöksége és igazgató-tanácsa, mint a szövetség minden egyes tagja nevében kedves kötelességünknek tartjuk őszinte köszönetünket kifejezni ama meleg kartársi szeretetért, melylyel mindannyiunkat fogadni sziveskedtek. Az a meleg kartársi szeretet, melylyel közgyűlésünket magukhoz meghívni és fogadni méltóztattak, az az ügybuzgalom, melylyel a magukra vállalt munkát elvégezték, főleg azonban az a vendégszeretet, melylyel bennünket fogadtak, fejlethetetlenek fognak maradni előttünk. Mindezeknél fogva őszinte és szívből jövő kartársi köszönetünket fejezzük ki a tisztelt ipartársulatnak, különösen annak érdemes elnökének, *Udvorka István*- és a rendező-bizottság fáradhatlan titkárának, *Grätz Vilmos* uraknak, azzal az óhajattal, hogy érdemes ipartársulatuk iparunk javára a jövőben is akadálytalanul haladjon a fejlődés és megerősödés útján. Amidőn még tisztelettel kérjük, hogy e levélünk tartalmát kegyeskedjenek alkalmas módon az ipartársulat összes tisztelt tagjaival közölni, maradjunk hazafias üdvözléssel és kartársi szeretettel: *Glück* Frigyes s. k. elnök, *F. Kiss* Lajos s. k. titkár. — Ugyanezokor köszönőleveleket intézett a szövetség Pozsony polgármesteréhez és az ottani kereskedelmi és iparkamara elnökségéhez is. A polgármesterhez intézett levél szövege a következő: »Nagys. *Kumlik* Tódor urnak, Pozsony sz. kir. város polgármesterének Pozsony. A Magyar Vendéglősök Orsz. Szövetsége nevében van szerencsénk Nagyságod előtt hálás köszönetünket tolmácsolni ama megtiszteltetésért, hogy a f. évi szeptember hó 19-én Pozsonyban tartott közgyűlésünkön

a város tanácsurainak kíséretében résztvenni és tanácskozásainkat figyelemmel kísérni kegyeskedett. Szövetségünk e tényben jóleső bizonyítékát látja ama érdeklődésnek, melylyel a Nagyságod vezetése alatt álló nemes város hatósága közérdekű törekvéseink iránt viseltetik és azok jelentőségét méltányolja. Amidőn tehát Nagyságodnak szives érdeklődésért újból is hálás köszönetünket fejezzük ki, maradjunk kiváló tisztelettel és nagybarbecsülésünk biztosításával *Glück* Frigyes s. k. elnök, *F. Kiss* Lajos s. k. titkár. — A kamarához ezt a levelet intézte a szövetség: A Pozsonyi kereskedelmi és iparkamara tek. Elnökségének Pozsony. A Magyar Vndéglősök Orsz. Szövetsége nevében kedves kötelességet teljesítünk, amidőn a m. t. Elnökségnek ama megtisztelő kitüntetésért, hogy a f. évi szeptember hó 19-én Pozsonyban tartott XIII. évi rendes közgyűlésünkön magát *Dr. Wolff* Gerő kamarai titkár ur által képviseltette, hálás köszönetünket fejezzük ki. A pozsonyi kereskedelmi és iparkamara egyike volt a legelsőeknek az ország kamarái sorában, mely kérelmünkre már 1896-ban iparunknak az engedélyhez és képesítéshez kötött iparágak közé leendő sorozatása mellett foglalt állást, épp azért kettős örömmel fogadtuk a m. t. kamarának iparunk irányában szövetségi közgyűlésünk alkalmával újból megnyilatkozott jóindulatát, melyet bizalommal kérünk a jövőben is iparunk közérdekeiért folytatandó munkásságunkban. Kiváló tisztelettel: *Glück* Frigyes s. k. elnök, *F. Kiss* Lajos s. k. titkár.

A palackok ürmértékének kötelező megjelölése. A Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesületének, az Országos Központi Mintapinczének és a borkereskedőknek közös küldöttsége járult Beöthy László kereskedelmi miniszter elé Hertelendy Ferenc vezetésével. Hertelendy Ferenc, mint a küldöttség szónoka, felkérte a kereskedelmi minisztert, hogy a szeszes italokat tartalmazó, zárt palackok ürtartalmának kötelező megjelöléséről szóló rendeletet, mely január 1-én lép életbe, vonja vissza, miután megfelelő, pontos ürtartalmu palackok ma nem állanak rendelkezésre s ilyenek előállítására palackgyáraink nem vállalkoznak. Amellett sok százezer régi borospalack áttöltése nagy nehézségeket okoz. Beöthy László miniszter kijelentette, hogy a közigazgatásnak nem lehet célja oly rendeletekkel sújtani a közönséget, melynek az megfelelni nem tud. Imeri a kérésnek nagy horderejét és a legnagyobb jóindulattól eltelev a bortermelés és borkereskedelem léteirdekei iránt, mindent el fog követni, hogy annak cselekvő képességét meg ne nehezítse.

A sárvári sörgyár. Pschorr müncheni udvari sörgyáros e napokban Sárváron vendége volt Lajos bajor kir. hercegnek. Ezt a látogatást olyan hírrel hozták nyilvánosságra, mintha Pschorr bajor sörgyárat akarna Sárváron létesíteni. Pedig a hír egyelőre csak kombináción alapult.

Az Első magyar üveggyár rt. felsz. alatt 1912. jan. 31-én lezárult mérlege 1,200.000 K alaptőke mellett 1,361.642 K veszteséget mutat ki. A Pucher örökösök 705.469 K követelésén kívül a társaság más hitelezőknek 66.981 K-val tartozik, aminek fedezetül a mérlegben az óvadékok 13.307, adósok 245.263, raktár 125.151 és a herencsvölgyi gyár 196.408 K értékkel szerepel.

Régi szüreti szokások. Bizony igaz a nótának: »Nem úgy van már, mint régen...«, de mi sem azok vagyunk, akik a régiéket voltak! Nem tudunk mi már úgy élni sem, mint eleinte ahogyan tudtak. Igaz, a mai élet más is. Jobban érvényesül az egyén, több a dolga, nehezebb a megélhetés s így szórakozásra nagyon kevés időnk marad. Bezzeg régente, amikor annyi ideje volt a magyarnak, hogy unalmában egymást pusztította, a mulatozásra is bőszégesen kijutott az időből. Nagy mesterek is voltak ám az újabbnál-újabb mulattatók kigondolásában is, amint ezt régi fölírások fakó betűiből látom. Így szüret felé különféle szokások, mulatságok kezdődtek, ezek naponta megújultak, a míg csak a szüret tartott. Legelső volt ezek között az új-szülő szentelés. A jobbágyok a nyár vége felé lesték már a fűtőket s ha éretteket összedehettek vagy egy kosárra valót, vitték a földesurasághoz, aki a legelső szőlőszállító jobbágyának elengedte abban az évben a dézsmát, a tizedet. A kosarat ezután felpántlikázva elvitték a templomba, ahol a pap megáldotta, vagy megszentelte s a földesur

nagy mulatságot csapott utána. Érdekesebb szokás volt ennél a szüreti király meg királyné választása. Egy-egy hegy-község jobbágyságának fiatalága — lányok és legények — szüret előtti vasárnapon összejöttek felségválasztásra. A választás szavasz útján történt s a legszebb pár leány megválasztva, akiknek az volt a kötelessége, hogy a legelső mustból egy kulacsosal ők vittek a földesurnak, a többiek kíséretében. A földesur ilyenkor meg szokta őket vendéglélni s mivel a szerencsét többnyire úgy korrigálták ki a választók, hogy két szerelmes pár lett megválasztva, természetes, hogy a következő farsangon már egybe is keltek, aminek költségeit ilyenkor a földesur viselte. De a királyi titulusok kötelmek is fűződtek. A szüreti körmenetkor — kiöltözve, zeneszó mellett járták be a falut — ők vitték elől azt a kánaáni szőlőfürtöt, amely a bibliából ismeretes. Nekik volt kötelességük azt több szőlőfürtből úgy összeállítani, hogy ne látszék, mintha egy volna össze-róva. A szállókban ők kezdték el a tüzétáncot, ami semmi más nem volt, mint tánczolás közben a lángoló máglya átugrása. Ha a láng nem kapott egyikük ruhájába sem, akkor »holt biztos« volt, hogy a farsang mint férj és feleségét köszönti őket. A szüreti felségeket, ha szőlőindából és levélből font koszorukoronájukkal fejükön valahol megjelentek, meg kellett vendéglélni. Bizonyos hivatalos jellege is volt, amennyiben a király állt a cseberrel az uton, mikor a földesuraság részére a dézsmát kimérték. Ezért azután külön is kapott jutalmat: egy, néha több birkát, amelyeket azután a királynéval együtt az uraság szüretjén megfőztek jó új mustban — de ha akarták, meg is tart-hatták maguknak. A városi polgárok szüreti mulatsága egy napra terjedt. A céhek fiatalága ott is választotta királyt s királynét, akiket ezután fölciczomázva, vig' muzikaszó mellett, szőlőfürtökkel ékített diszkoesin hordtak körül a városban. Az urirendnél is volt hasonló szokás, csak-hogy itt ez inkább olyan társasjáték féle volt, mint a »haragszom rád«. Amelyik urfi és kisasszony a legtöbb ki-tüntetést kapta a szüreti tánczban, az lett a király, illetve királyné, aki ezután mindenféle tréfás ítéleteket hozott, mint az elébb említett játékban a bíró.

Színes lakomák. A különböző divatok és újítások rend-szerint azokból a körökből indulnak ki, amelyeket legke-veésbé terhelnek az élet bajai és így elég idejük van rá, hogy érdekes szenzációkkal lepjék meg a világot. A leg-ujabb ilyen szenzáció a színes lakoma. Londonban ugyanis egy hölgy tiszteletére, akinek kedvenc színe a rózsaszín, a napokban rózsaszínű lakomát fognak rendezni. Ez a terv sok gondot okozott azoknak, akik meg akarták valósítani, mert nem a legkönnyebb feladat olyan szakácsot találni, aki össze tud állítani egy rózsaszínű menut. A hölgy tiszte-lői azonban nem ismertek sem fáradságot, sem költséget s addig kerestek-kutattak, míg végre mégis találtak ilyen ki-váló szakácsművészt s az általa tervezett étlap azt mutatja, hogy meg is oldotta nehéz feladatát. Az étlapon ugyanis szép rózsaszínű rákok, füstölt lazacok, tengeri halak és más ha-sonló dolgok szerepelnek. A húsféléket úgy készítik el majd, hogy rózsaszínűek legyenek, az olyan fogásokat pedig, ame-lyektől a természet megtagadta az angol hölgy kedvenc színét, rózsaszínű mártással fogják szervizolni. A csemegét málnából, szamóczából és más hasonló jókból állítják össze és természetesen az italok is rózsaszínűek lesznek. A sza-kács tehát minden tekintetben fényesen megoldotta a ne-héz problémát, azonban kijelentette, hogy ez az étlap min-den művészetét és leleményességét kimerítette, úgy hogy a jövőben legfeljebb fehér és zöld lakomákat tud csak »elő-varázsolni«, ha valaki egyszer ismét színes mulatságot akar csapni a szíve hölgyének tiszteletére. De ugyanakkor el-felejtette, hogy rajta kívül más genialis konyhaművész is van, aki esetleg szintén alkothat ehhez hasonló menüt, a mint az meg is történt. Henri Mandement, egy Londonban élő francia szakács, ugyanis megbízást kapott egyszer egy temetkezési vállalkozótól, hogy állítsa össze egy gyászlakoma étlapját, amelyen csupa fekete ételeknek kellett szerepelni. Ez fölülte nehéz feladat volt, miután a fekete szín az él-vezhető eledelék közt sokkal ritkább, mint a rózsaszín. A lakoma egyébként nagyon érdekes lehetett. Minden vendég, akit meghívtak, gyászhintón hajtattott oda és gyászruhát vi-selt. Az asztalterítők, meg a szalvetták feketék voltak, az asztalt pedig sötét virágok díszítették. Az ételek közt csak a leves nem volt fekete, mert vörösrépából főzték s bíbor-

szinben uszott: a királyok régi gyászszinében. Az előétel kaviárfélékből állt, a sülteteket feketére piritott gombával kö-ritették s az egyes fogásokat miniatűr-avatalokon adták asz-talra. Csemegeként szilvát, utánna pedig feketekávéval ittak a vendégek. A menü tehát nagyon sötétszínű volt, a temetési vállalkozó hangulata azonban rózsaszínű lehetett, mert szép pénz söpörhetett be a lakomáért.

A szállodák tolvajai. A világvárosok vendégfogadói-ban igen gyakoriak a nemzetközi tolvajok. Berlinben csak a napokban fogták el egy Loewy nevezetű szálloda-betörőt, aki egészen originálisan azzal védekezett, hogy a Berliner Tageblattban olvasta dr. Reiss laussunei kriminalista cik-két, amely kimerítően ismerteti a szálloda-tolvajok tevékeny-ségének módjait. Állítólag innen merítette inspirációját. A kitűnő tudós most azután újabb cikket irt a berlini újságba, s bebizonyítja azt a csekélységet, hogy már jóval az ő cikke megjelenése előtt, nem kevesebb, mint két esztendővel, er-deményes működést folytatott Loewy, a szálloda-betörés himes mezején. Az okoskodása tehát egészen rávall a betörőre. Reiss professzor nem törődve azzal, hogy cikke inspiráló-lag hathat »illetékes« körökben, ezuttal újabb ismertetést hoz a szálloda-tolvajok eljárásáról.

Szerinte már a tizenkilencedik század elején voltak betörők, akik csakis a szállodákkal, mint specialitással fog-lalkoztak. A francziák bonjouriers-nek nevezik ezeket, mert »Bon jour Monsieur!« szavakkal toppantanak be a szobába, azzal a céllal, hogy ha van benn valaki, az azt higgye, hogy a szálló alkalmazottjával akadt dolga. Jellemzi a szálló-tolvajokat, hogy a cipőjük talpa igen vékony és pu-hára van hajlítva, hogy egészen nesztelelény tegye a be-törők lépteit. E tolvajokat és betörőket két csoportba le-het osztani. Az egyik a közönséges fajta, amely beoson napközben a nyitva levő szobákba és elemeli azt, ami éppen a keze ügyébe kerül. A másik csoport a tulajdonképpeni be-törőkkel telik ki. Ezek szerszámokkal, éjszaka dolgoznak, felfeszítik a kofferokat, leütik a zárat és főleg a nagy értékeket képviselő tárgyakra vetik magukat. Valamennyien gondos eleganciával öltöznek. Iserik a szállók személyze-tének pszichológiáját, s tudják, hogy ezek a vendégeket nem-csak felső ruhája, hanem alsóneműi után szokták megítélni. Tehát a szállótolvaj finom bőrkofferokkal, lakkezipőben és selyem harisnyában jelenik meg. Gyakran nem is laknik ab-ban a szállodában, ahol a tolvajlást végrehajtja, egyszerűen látogatóba megy az első kedvező hotelbe, benyit valamelyik szobába és munkához fog. A rendőrség munkáját nagyon megnehezíti, hogy nemzetközi szervezettek tagjai s még a rendőrségről is sikerül kiszabadítaniok magukat befolyásuk és összeköttetések révén.

MATTONI-FÉLD

GISSHÜBLER

természetes
égyvenyes
SAVANYÚVIZ.

Legjobb asztalt és üdítő ital.

Kitűnő hatásának bizonyult köhögésnél,
gégébojajknál, gyomor- és holyaghurutnál.

Mattoni Henrik Karlsbad **es Budapest.**

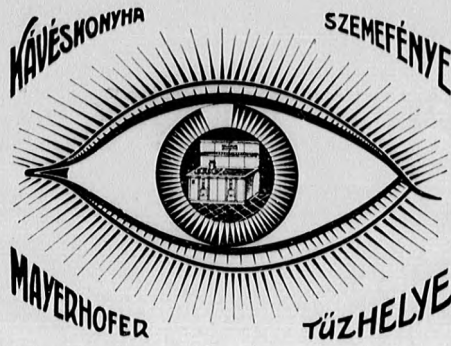
Mattoni
=Henrik
Budapest
Teréz-körút 28

Sümege a Fő-utcában egy emeletes ház kis le-téttel eladó vagy bérbeadó. — A helyi viszonyok szerint a földszint kávéháznak igen alkalmas és az emelet 5-6 vendégszobává átalakítható, a tulajdonos megfelelő lakása fenntartása mellett. Átadás jövő évben, meg-állapodás szerint. Bővebb felvilágosítás a gyógyszerárban nyerhető

Megrendeléseknél kérjük tisztelt olvasóinkat mindig lapunkra hivatkozni.

**Mayer-
hofer C. F.**
és
Neményi Ödön

Budapest. Wien.

*****
**Vendéglői,
kávéházi és szállo-
dai modern
konyhaberendező.**

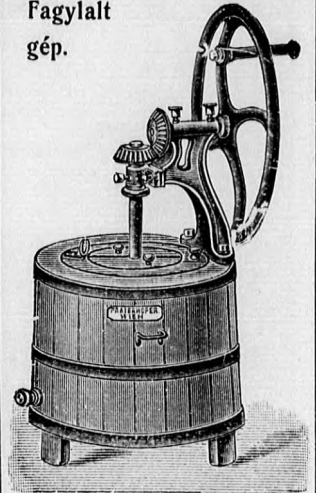

**Dörösréz-edények,
fagylalt-berendezések
és hűtőkészülékek.**

**BUDAPEST, VI.,
GYÁR-UTCA 20.**

TELEFON INTERURBAN 71-55.

Fagylalt
gép.

Pályázat italkezelői állásra.

A petrozsényi m. kir. kőszénbánya alkalmazottak fogyasztási egylete mint szövetkezet pályázatot hirdet a jövő 1913. évi márczius hó 1-től kezdődő vendéglői és italkezelői állásra a következő feltételek mellett:

Kezelő a bor, sör, szódavíz és málnaszörp után a forgalom 10%-át, a rum, konyak és ásványvizek után pedig 5%-át kapja.

A maga és alkalmazottai részére ingyen lakást kap.

A Wekerle-telepi tisztí és altisztí kaszinóban, valamint a szövetkezet kijelölt helyiségeiben a vendéglői teendőket végzi.

A részletes föltételek a szövetkezet petrozsényi hivatalos helyiségében reggel 8—12-ig terjedő időben megtekinthetők.

Pályázók kötelesek az e szakmában való jártaságukat igazoló okmányokkal és erkölcsi bizonyítvánnyal fölszerelt kérvényeiket a szövetkezet igazgatósága címére egyezeröttszáz (1500) K bánatpénz melléklésével a folyó évi december hó 31-ig beküldeni.

Nem nyertes pályázók bánatpénze, az igazgatóság e tárgyban megtartandó határozata után illetőnek rögtön vissza fog szolgáltatni.

Az évi forgalom átlagosan 70,000 korona.

Petrozsény, 1912. november 20.

A petrozsényi m. kir. kőszénbánya alkalmazottak fogyasztási egylete mint szövetkezet.

TORMA!

Nürnbergi, óriás, nemes, édes, hosszú, vastag gyökerű, zsákjainkban Alsó-Mislye vasúti állomásra szállítva: 100 kg. 30 K, 50 kg. 17 K és 25 kg. 9 K. .... Megrendelhető Kemény M. Regesterzska, u. p. Garboebogdány

Étterem, kávéház és szálloda

üzlet, amelyhez állandó mozgószínház és nyári sörözőkert is tartozik, teljesen modernül berendezve és felszerelve azonnal bérbeadó, eselleg elszámolásra áladó igen előnyös feltételekkel, élénk forgalmu mezővárosban. Érdeklődők irjanak

'Szerencsés alkalom'
címen e lap kiadóhivatalába.

500 hl. kifünő szerednyei ó-bor

melyből 30 hl. 3 és 4 éves finom, jó rajnai rizling, részben vagy egészben eladó. Bővebb felvilágosítással szolgál:

THURÁNSZKY TIHAMÉR földbirtokos és szőlősgazda,
S z a l ó k. — Posta: Zemplén-Butka.

Megrendeléseknél kérjük tisztelt olvasóinkat mindig lapunkra hivatkozni.

A Szt. Lukács-fürdői Kristályforrás vegyelemzései.

Orsz. m. kir. Chemiai Intézet.

Az intézet kiküldöttje által személyesen vett „Kristály”-forrásból származó vizminta vizsgálatának eredménye:

A víz hőmérséke ... .. 24,3 C°
A víz fajsulya 18 C° 1.0008

Chemiai vizsgálat.

1000 gr. vízben találtatott:

Kalium (K)	0.0093 gr.
Natrium (Na)	0.0334 «
Calcium (Ca)	0.1268 «
Magnesium (Mg)	0.0465 «
Vas (Fe)	0.0004 «
Chlor (Cl)	0.0331 «
Sulfat (SO ⁴)	0.1188 «
Hydrocarbonat (HCO ³)	0.5002 «
Siliciumdioxid (SiO ²)	0.0169 «
Szénsav (CO ²) 44.66 cm ³	0.0880 «

Organikus anyagot, ugyszintén salétromsavat és ammoniákat a víz nem tartalmaz és így a „Kristály”-forrásvizet *igen tisztá* calcium- és magnesium-hydrocarbonatos *ásványviznek* minősítjük. Bakteriologiai szempontból pedig az állami *bakteriologiai intézet* ezen vizet *tisztának és kifogástalannak minősítette*.

Budapest, 1908. márczius 17-én.

Orsz. m. kir. Chemiai Intézet, Budapest.

Dr. Kossufány s. k., igazgató.

M. kir. Tud. Egyetem I. Chemiai Intézete.

A forrás hőmérséke ... .. 25,75 C°
A víz fajsulya 17,5 C-on 1.00074

A víz fagyáspontja 0,035 C. osmosis-nyomás
0,421 atm., elektromos vezetőképessége
0.0008661 Ohm cm.

Chemiai vizsgálat.

1000 gr. vízben találtatott:

Kalium (K)	0.0070 gr.
Natritum (Na)	0.0328 «
Calcium (Ca)	0.1277 «
Magnesium (Mg)	0.0452 «
Vas (Fe)	0.0004 «
Chlor (Cl)	0.0338 «
Sulfat (SO ⁴)	0.1118 «
Hydrocarbonat (HCO ³)	0.5194 «
Siliciumdioxid (SiO ²)	0.0170 «
Szénsav (CO ²)	0.0878 «
Összes szénsav (CO ²)	4.6245 «

E nagy mélységből fakadó, állandó összetételű ásványvíz se ammoniát, se salétromsavat, se salétromossavat nem tartalmaz, organikus anyag ugyszólván nincs benne s így a chemiai analysis alapján a „Kristály”-forrás igen tiszta calcium és magnesium-hydrocarbonatos ásványviznek minősítendő.

Budapest, 1900. április 12-én.

A m. kir. Tud. Egyetem I. Chemiai Intézete

Dr. Winkler Lajos s. k., egyet. tanár.

Dr. Hankó Vilmos a chemia tanára, a m. tud. akadémia tagja: „A Szt. Lukács-fürdői Kristályforrás vize tiszta calcium-magnesium-hydrocarbonatos *ásványviznek* tekinthető. A nagy mélységből fakadó forrás vize a szó szoros értelmében *kristálytisztá*, ideálja a tiszta ásványvizeknek Budapest, 1904. július 20. Dr. Hankó Vilmos s. k., a chemia tanára, a magy. tud. akadémia tagja”

A „Kristály”-forrás szénsavtelítés nélküli áliapotban hasonló enyhésége folytán pótolja a francia *Évian* és *St. Calmier* forrásokat.

ÉVIAN-CACHAT forrás:

1000 gr. vízben 0.3172 gr. ásvány alkatrész, 0.2732 gr. szénsav, összesen 0.5904 gr.

ST. CALMIER-BADOIT forrás:

1000 gr. vízben 0.2104 gr. ásvány alkatrész 0.3319 gr. szénsav, összesen 0.5723 gr.

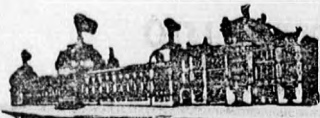
SZT. LUKÁCSFÜRDŐI „KRISTÁLY”-FORRÁS:

1000 gr. vízben 0.5208 gr. ásvány alkatrész, 0.4624 gr. szénsav, összesen 0.9832 gr.

A „Kristály”-forrás *több ásvány alkatrészt és több természetes szénsavat* is tartalmaz, mint e két világhírű és a francia kormány által közérdekű jelleggel felruházott gyógyvíz.

SZT. LUKÁCSFÜRDŐ GYÓGYFÜRDŐ, BUDA.

Téli és nyári gyógyhely.

Természetes forró-meleg kénes források, iszapfürdők, iszapborogatások, massage, vizgyógyintézet, gőzfürdők, kő- és kádfürdők, gyógyvizuszodák. Olcsó és gondos pensio. Csusz, köszvény, ideg-, bőrbajok. Lakás ellátás felől kimerítő prospektust ingyen küld a

SZT. LUKÁCSFÜRDŐ IGAZGATÓSÁGA, BUDA.

Figyeljünk

HAZAI IPAR
VÉDŐJEV.

Piatnik Nándor és fiai budapesti magyar játékkártyagyár gyártmányainak valóságára. Óvakodjunk a rossz utánzásoktól.

Magyar Játék-kártya-gyár
Piatnik Nándor és fiai
BUDAPEST, VII., Rottenbiller-ut. 17.
Telefon: 63-56. Alapították 1824.

HAZAI IPAR
VÉDŐJEV.

Med. univ.

Dr. Weingruber Ármin
fogorvos és operateur

kép. tiszt orvos, középisk. közegészségtan-tanár, ny. cs. és kir. I. oszt. eszterorvos

Rendel: Budapesten, IV., Gizella-tér 2. szám alatt
d. e. 9-től 1 óráig és d. u. 8-tól 6 óráig.

„KULTURA“
SZÉPIRODALMI, MŰVÉSZETI ÉS
KRITIKAI KÉPES FOLYÓIRAT

Hazánk legszebbnek kidíjított és ki-
tűnően szerkesztett lapja. Megjelenik
minden hó 10-én és 25-én, 40-48
oldal terjedelemben, főbb színes mű-
melléklettel. — **ELŐFIZETÉSI ÁRA**
NEGVEDÉVENKIÉNT ÖT KORONA.

Felölös szerkesztő: **RÜTTIG OTTÓ**;
főmunkatárs: **HANGAY SÁNDOR.**
Kiadja: **Röttig Gusztáv és Fia Sopron.**

Ezernél több kiváló orvos és tanár ajánlja!

1904. ST. LOUIS GRAND PRIX.

Külföldi utazáson kérjen mindenütt Szt.-Lukácsfürdől

KRISTÁLY-ÁSVÁNYVIZET!

A KRISTÁLY-forrás

szénsavval teltett ásványvize hasznos ital étvágyzavaroknál
és emésztési nehézségeknél. A legtisztább és legegész-
ségesebb asztali és borvíz. Hathatós szomjcsillapító. —
Vidékre és külföldre **szüvedijmentes** szállítás. — Kérjen
árjegyzést. — Szénsavteltetés-nélküli töltés is rendelhető, mely
hasonló **enyhesége** folytán pótolja a francia Evian és St.
Galmier vizeket.

Szt. Lukácsfürdő Kutvállalat Budán.

A városligeti GYÓGYFORRÁS
szénsavval teltett, kellemes ízű

ILONA

artézi ásványvize legyen mindennapi italed.

Megrendelési cím: **ARTÉZIA R.-T. BUDAPEST,**
VII., EGRESSY-UT 20/c. Telefon 50-72.

Iparsó fagyalt, jegeskávé, hidegkészítmények előállításánál a jég szószára, valamint hűtőkészülékekhez. Minden felvilágosítást és értesítést szóbeli vagy írásbeli kérdézősködésekre díjmentesen nyújt

A Magyar Királyi Sójövedék Vezérigynöksége
Iparsóosztály:
BUDAPEST V., Váczi-körút 32. Telefon 78-40.

BORELADÁS!

Báró Horváth Ferenc szeredneyei pincéjéből kiváló minőségű furmint, rajnai rizling, valamint vörös hegyi borok 250-300 literes hordókban eladó. — Összmenyiség: 600-160 hektóliter, újbor 80 hektóliter. Egyes hordókban is kaphatók. Ófurmin ára literenként 1.- korona. Rendeléseket elfogad: Kardos Sándor, Pap. (Szabolcs-m.)

A gyors meggazdagodás titka megtudható

ELSO MAGYAR ZENEAUTOMATA
kölcsonzó és eladási intézet
Budapest, VIII., Rákóczi-ut 13.

Allandóan nagy mintaraktár!
Minden érdeklődőnek vételköté-
lezettség nélkül bemutatjuk mű-
ködésben úgy villany, mint súlyra
berendezett, tehát üzemi költség
nélküli zenéinket, a melyekért
5 évi jótállást vállalunk.
Csekély havi részletfizetésre és
hetenkénti hengercsere. Zenénk-
ben a modern technika minden
víványára, mandolin, xylophon-
hegedű stb. be van építve. Meg-
hívásra az ország bármely részé-
ben felkeressük az érdeklődőket.
Pénzbedobásra jár, tehát ön-
magát kifizeti. Nincs kockázat.

Havibérlet 20 kor-tól kezdve
Használt automaták felárban.

HUBERT J. E. POZSONY
CS. ÉS KIR. UDVARI SZÁLLÍTÓ
ALAPITTATOTT 1825.

KÖLÖNLÉGBESSÉGI JEGY: **„GENTRY-CLUB“**
A BUDAPESTI ORSZÁGOS KASZINÓ PEZSGŐJE.

Megrendeléseknél kérjük tisztelt olvasóinkat mindig lapunkra hivatkozni.

TRANSYLVANIA SEC

Louis François & Co.

császári és királyi udvari szállítók,
Fülp Szász Coburg Góthai Herceg Ö Fensége szállítói

BUDAFOK.

16 elsőrendű kitüntetés.

□□□ Hors Gonneurs. □□□

FŐRAKTÁR:

VÉDJEGY.

VEZÉRKÉPVISELŐSÉG

BORHEGYI FERENCZ

RUDA ES BLOCHMANN UTODAI

TELEFON: 35-79.

TELEFON: 36-66.

BUDAPEST. V., GIZELLA-TÉR
Sürgöncim: François Budafok.

BUDAPEST, V., AKADÉMIA-U. 16.
TELEFON: Budafok 15. szám.

MEGHIVÁS!

*Ó-borok nagy választékban!
Kiváló új fajborok! * * * * **

*Visontai és Mátrahegyi
Szőlőtelepek Borértékesítő
Részvény-Társaság. **

Elnök: Nagyméltóságú dr. Kállay Zoltán valóságos belső titkos tanácsos, Hevesvármegye főispánja.

Igazg. székhelye: Gyöngyös, Főtér Luby-ház (új bankpalota).
Postaiókö 1. — Telefon 99. — Sürgöncim: Visontamátra.

Ó — 1908—1911 évjáratu — és új fajborok.
Pecsenye, csemege, szomorodni és asszu-borok

Hazánk legnagyobb termő hegyi oltvány szőlőtelepei:
Beültetett terület 540 hold. Évi termés 12,000 hektóliter.

*A f. vendéglős urakat meghívjuk szőlőtelepi
pincészetünk meglátogatására, szükségletük mel-
tányos árban, idejekorán való biztosítása céljából.*

Borfajok: Mézes, Ezerjő, Rizling, Furmint (som), Hárs-levelű,
Muskát-Otonell, Chasselas, Kövidinka, Pozsonyi, Erdei, Mus-
tos, Madelein, Kadarka, Otelló, Oportó, Burgundi, Kabernet.

Nagykárolyban

a város középpontján fekvő, újonnan épült székhá-
zunkban kedvező feltételek mellett bérbeadó több

üzlethelyiség

melyek kisebb vendéglőnek vagy
cukrászának kiválóan alkalma-
sak — Közlembi felvilágosítással
szolgálg Nagykarolyban a

Nagykarolyi Kereskedelmi és Iparbank
Részvény-Társaság Igazgatósága. * *

TUNGSRAM WOLFRAMLAMPA

RUGÉKONY DRÓTSZERKEZETTEL.

Kávéházak,
vendéglők,
áruházak, iro-
dák stb. világí-
tására a legal-
kalmasabb és
immár nélkülö-
lözhetetlen.

Szép, kelle-
mes, fehér és
állandó jény.

Kapható min-
den villanyfel-
szerelő és mű-
szaki üzletben.

75 %

áram - költség
megtakarítás!

Egyesült

**Izzólámpa és Villamossági
Részvénytársaság, Ujpest.**

Telefon 78-52, 78-53, 78-56, 10-01. Sürgöncim: AMPERE.